

PRIMORSKI DNEVNIK

Cena 400 lir

Leto XXXVI. Št. 207 (10.727)

TRST, torek, 9. septembra 1980

NA BAZOVIŠKI GMAJNI SMO POČASTILI SPOMIN BIDOVCA, MARUŠIČA, MILOŠA IN VALENCIČA

ŠTIRJE JUNAKI BODO VEČNO ŽIVELI!

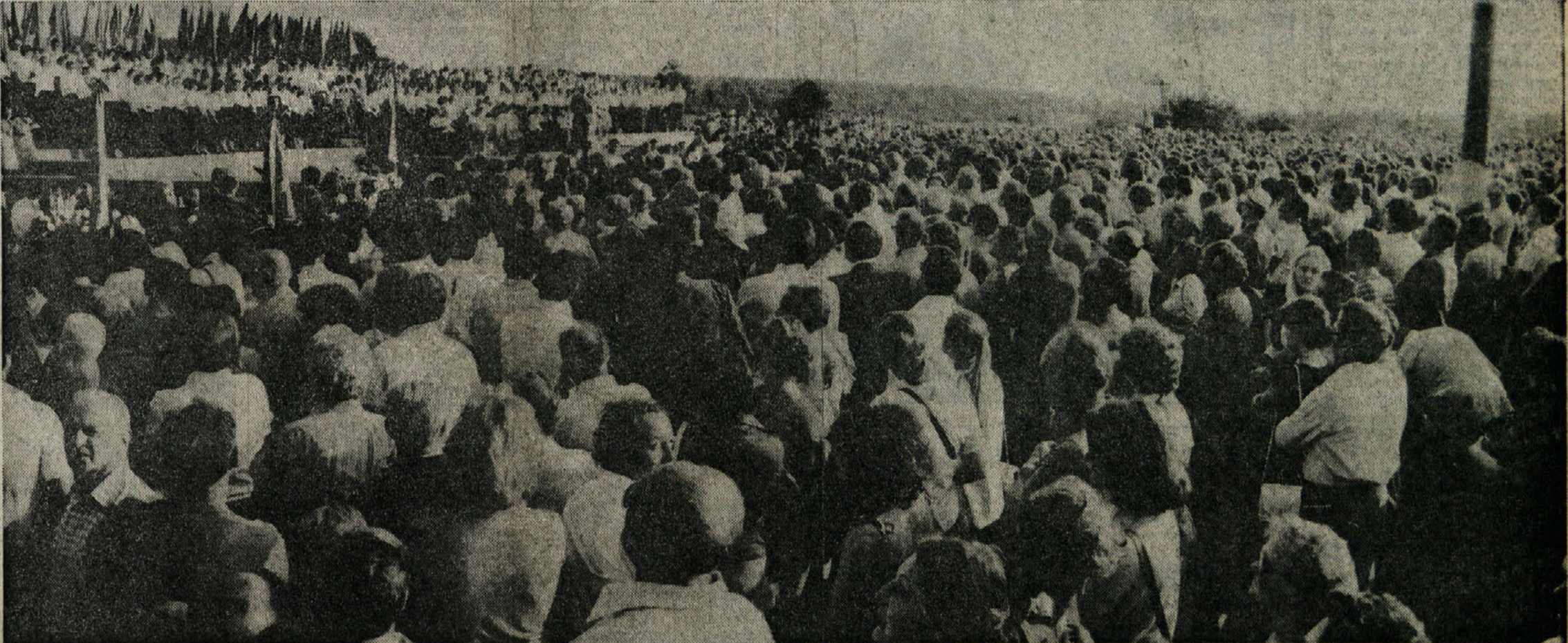
Petnajsttisočglava množica izpričala zvestobo idealom, za katere so padle bazoviške žrtve - Sprevod iz Bazovice do spomenika - Govora predsednika deželnega sveta Maria Collija in dr. Dorčeta Sarđoča - Nastop združenih zamejskih pevskih zborov in gledaliških umetnikov

Bazovica je simbol. Tisto jutro, ko so pred petdesetimi leti na krasni gmajni počili strelci fašističnih krvnikov in so v travi obležali štirje mladi primorski fantje, ni postala Bazovica le kraj mučilstva, ampak je postala simbol upora proti fašističnemu terorju, ki je v naslednjih letih prerasel v boj proti zatiraču in okupatorju, ki ni prenehal do dokončne zmage. Bil je to splošen boj za boljši jutri, pri nas, pa tudi odločen boj za uveljavitev osnovnih pravic, ki jih mora uživati vsak narod. «Prizgajni so bako upora» je v nedeljo pred spomenikom na bazoviški gmajni dejal dr. Dorčeta Sarđoča. Svetli ideali, za katere so padli Bidovca, Marušič, Miloš, Valencič in za njimi desetine, stotine, tisoči drugih, so globoko zakoreninjeni v srcih naših ljudi. To so zopet dokazali v nedeljo v Bazovici: bilo jih je petnaest tisoč in več; prišli so, da počastijo spomin bazoviških junakov in povedo, da njihova žrtve ni bila zaman; fašizem in nacizem sta bila poražena, boj za uveljavitev narodnostnih pravic Slovencev, ki živijo v Italiji, pa se nadaljuje. Potrčili so, da z reševanjem teh vprašanj ni več mogoče odlašati.

Zavzetost za ideale bazoviških žrtev potrjuje tudi najmlajši rod. Ni naključje, da se je nedeljski sprevod, ki je krenil iz Bazovice k spomeniku, začel prav z drobnimi koraki osnovnošolcev, učencev rojanske šole poimenoval po bazoviških junakih. Ni naključje, da se je v nedeljo v Bazovici zbralo ogromno naše mladine, študentov in delavcev, s praproci in transparenti, z venci. Ni naključje, da so prav mladi, taborniki in skavti, stali pred spomenikom na častni straži; a ne le v nedeljo, na gmajni so prebili več noči na straži, da bi črna roka običajnega neznanca ne oskrnila belega obeliska s štiriimi imeni. In končno ni naključje, da so se prav mladi, člani naših športnih društev, spustili po bočju hriba, po gmajni, med borovci in brinjami, z zastavami, belimi plavimi, rdečimi, z ramo ob ramih, kot da bi nad Bazovico plapolal en sam prapor. Vsa ta množičnost in zavzetost mladine priča o navezanosti mladega rodu na svetle ideale naše preteklosti in doka zanje, da plamenika ni so jo prizgali bazoviški junaki ter so jo dejde in očete mladega rodu ponesli preko zmagovitega narodnoosvobodilnega boja do današnjih dni, ne bo ugasnila. «Kri bazoviških junakov je kri nas vseh», je pisalo na transparentu, ki so ga ponesli mladi v sprevodu.

Mnogo mladih je bilo v množici na bazoviški gmajni, mnogo mladih v sprevodu in mnogo na odru. Mnogo pa je bilo tudi tistih, ki so doživljali in preživljali tiste težke čase, ki so se borili za svoje pravice, za boljši jutri, ki so iz tega boja izšli zmagovalci; tistih, ki so bili v sli tople, če so rekli tudi eno samo slovensko besedo, ki so zaradi narodne pripadnosti in zavesti okusili konfinkacijo, zapor in taborišče. Danes tega ni več, vendar je bilo v nedeljo v obrazu kaj lahko razbrati obsodbo odlašanja s priznavanjem osnovnih narodnostnih pravic, ki navezadnje vsake demokratične družbe. Na nekem transparentu je v nedeljo pisalo: «Včeraj grobo nasilje, danes prikrita asimilacija». Dokaz več, kako občuteno je to vprašanje.

In bil je tudi napis: «Bazovica 1930, Bologna 1980. Včeraj kot danes ista roka.» Ne le zato, da po

V VELIKI KONGRESNI PALAČI V MADRIDU

Danes začetek priprav na konferenco o varnosti in sodelovanju v Evropi

Na pripravljalnem sestanku bodo delegacije 35 držav razpravljale o pristojnosti, oblikah dela, trajanju in diplomatski ravni novembrskega zasedanja

MADRID — Dnevni red glavnega sestanka, ki naj bi se začel novembra, pristojnosti, oblika dela in trajanje ter diplomatska raven glavnega madridskega sestanka KVSE bodo osnovne teme dogovora na pripravljalnem srečanju. To so navidez proceduralne naloge, ki pa nikakor ne morejo skriti političnega pomena. Precej znamenj pred Madridom je pokazalo, da se bodo politične razlike zrcilile v razpravi o vseh, tudi tistih najbolj formalnih temah madridskega sestanka.

Ze prvi dve nalogi, ki stojita pred diplomati: dnevni red in pristojnosti glavnega srečanja ugetneta biti sporni. Nekatere države namreč ne skrivajo želje, da bi se dnevni red in pristojnosti glavnega sestanka skrcile le na tisto mero, ki se jim označujejo tudi stopnja razvoja vsake demokratične družbe. Na nekem transparentu je v nedeljo pisalo: «Včeraj grobo nasilje, danes prikrita asimilacija». Dokaz več, kako občuteno je to vprašanje.

Nekoliko manj težav bo glede oblike dela glavne konference. Ze na beograjskem sestanku KVSE se je ustalila dvojna oblika: v plenu, na katerem skupno sodelujejo

vse delegacije in delo v tematskih skupinah: za vse tri kosare hel-sinskih sklepov ter skupini za Sredozemlje in kontinentalno. Pričakovati je, da se bodo pooblašenci zunanjih ministrov za tako obliko dela dogovorili tudi na madridskem pripravljalnem srečanju KVSE.

Glede trajanja madridskega sestanka mnogi pričajo tri do štiri mesece z novotno prekinitvijo, ki je prav tako že postala običaj v evropskem varnostnem prostoru.

Nemara najpomembnejša odločitev, ki jo bodo morali diplomati v Madridu sprejeti, bo sklep o diplomatski ravni, na kateri naj bi glavni sestanki. Ali bodo zunanji ministri sodelovali v eni od faz glavnega sestanka? Odgovora na to vprašanje za zdaj še ni mogoče dati. Zamisel o ministrijski konferenci izvirala iz obdobja po beograjskem srečanju. Sodelovanje zunanjih ministrov zagovarjajo zlasti evropske neovršene in nevtiralne države, ki so v razpravi o odgovornosti vseh držav za uspeh madridskega srečanja. Ministrsko raven zagovarjajo

tudi nekatere ključne Države zahodne Evrope kot na primer Francija ali Zahodna Nemčija. Tudi v Moskvi in drugih vzhodnoevropskih prestolnicah so že nekajkrat namignili, da bi dobre priprave za glavni sestank KVSE lahko pomenile politični ministrov za tako obliko dela dogovorili tudi na madridskem pripravljalnem srečanju KVSE.

Pripravljalni sestanki se, kot znano, začne danes. Udeležuje se ga 35 delegacij; prisotni so predstavniki vseh evropskih držav razven Albanije, poleg njih pa še predstavniki ZDA in Kanade. Vseh delegatov je približno 280.

Španija je kot gostitelj dobro pripravila to zasedanje. Voditelj španske delegacije Ruperez je v prejšnjih dneh obiskal Moskvo in Washington; čeprav Španija noče imeti nikakršne vodilne vloge na sestanku, namreč lahko kot gostitelj postane pomemben posrednik, neovršene in nevtiralne države, ki so v razpravi o odgovornosti vseh držav za uspeh madridskega srečanja. Ministrsko raven zagovarjajo

Colombo na Dunaju

DUNAJ — Osrednja tema pogovorov med predstavniki avstrijske vlade in italijanskim zunanjim ministrom Colombom, ki se mudil na uradnem dvodnevnem obisku na Dunaju, je včeraj bilo popuščanje napetosti med zahodnimi in vzhodnimi blokom. Obe strani sta se povsem strinjali, da je treba napeti vse sile in se zavzeti, da se dialog Vzhod - Zahod, ki sta ga prvič po sovjetski intervenciji v Afganistanu spet vzpostavila prav na Dunaju Muskie in Gromiko, nadaljuje tudi s pomočjo Avstrije in Italije, ki imata vsekakor različni vlogi na mednarodnem prizorišču: Avstrija vodi politiko nevtralnosti, Italija pa je članica Atlantskega pakta.

Vprašanja mednarodnega značaja, med katerimi problem Bliznjega vzhoda, Poljske in bližnje madriške konference o varnosti v Evropi, so vsaj v časovnem smislu spravila v ozadje problem o vprašanju zaščite nemško govoreče skupnosti na Južnem Tirolskem, ki bi moralo biti na dnevnem redu danes, seveda če ga bodo avstrijski predstavniki sprožili. Minister Colombo se je včeraj srečal na Dunaju tudi z delegacijo dežele Furlanije-Juljske krajine, ki je zahtevala od italijanske vlade, naj se konkretno zavzame pri avstrijski vladi za uresničitev predora pod prelazom Plockempass, ki bi neposredno povezoval München s Trstom.

PO IMENOVANJU ZHAO ZIYANGA ZA PREDSEDNIKA VLADE

Spremembe v kitajskem vodstvu novo poglavje v zgodovini države

Odslej strogo ločevanje državnih in partijskih funkcij. Novi premier poznan predvsem kot sposoben upravitelj

PEKING — Vsekitajski ljudski kongres je v nedeljo izvolil za predsednika vlade Zhao Ziyanga in potrdil največje dosedanje spremembe v kitajskem vodstvu, ki jih je v imenu CK KP Kitajske predlagal Hua Guofeng. Kitajska je torej v nedeljo obrnila eno od najpomembnejših strani v svoji zgodovini povojnih let, brez pretresov čista in zakulisnih odstavitev.

Hua Guofeng je zapustil državno vodstvo, a ohranja predsedstvo CK KPK. Skupaj z Hua Guofengom je zapustilo vlado sedem od osemnajstih podpredsednikov vlade: Deng Xiaoping, Li Xiannian, Xu Xiangqian, Chen Yun, Wang Zhen, Wang Renzhong in Chen Yonggui. Razlogi njihovega odstopa so različni: od starosti pa do sklepa o strogem ločevanju partijskih in državnih funkcij.

Spremembe je sklenilo partijsko vodstvo na svoji februarjski seji, ki je praktično pomenila konec «maoizma», ne da bi to izvedli «de-maoizacije». Kitajska je pri ured-

ničevanju «starih modernizacij» potrebovala korenite spremembe v vsem v državnem aparatu. To pa še ne pomeni, da Kitajska zanika tudi član CK KP Kitajske, kot je bilo to skoraj obvezno za vse partijske voditelje, pomembnejših pokrajin.

Med kulturno revolucijo so ga obtožili kot revizionista. «Po nevlitih» je bil med prvimi rehabilitiran in je na novo prišel svoj vzpon, najprej v Notranji Mongoliji, kasneje ponovno v Guangdongu. Član političnega urada partije je postal septembra 1979, februarja letos je postal član CK partije, aprila pa podpredsednik vlade, ko ga je Deng Xiaoping predstavljal kot človeka, ki rešuje vladne upravne posle. Zhao Ziyang je torej predvsem sposoben upravitelj, človek, ki se je vse življenje spoprijemal z zapletenimi upravnimi posli. Pred njim je sedaj težka naloga modernizacije kitajske gospodarstva in družbe.

Kot je v svojem poročilu poudaril Hua Guofeng bo treba v novem razvojnem načrtu za obdobje 1981 do 1990 posvetiti vso pozornost življenjskemu standardu ljudi in dopolnjenosti izrabi vseh kitajske gospodarske potencialne, tako v surovinski kot v ljudski. To bodo torej prvenstvene naloge novega kitajskega premiera.

Ziyang je vse težave prebrodil brez večjih zapletov, toliko da je pri 45 letih postal prvi sekretar KP v pokrajini Guangdong, ne da bi bil tudi član CK KP Kitajske, kot je bilo to skoraj obvezno za vse partijske voditelje, pomembnejših pokrajin.

Med kulturno revolucijo so ga obtožili kot revizionista. «Po nevlitih» je bil med prvimi rehabilitiran in je na novo prišel svoj vzpon, najprej v Notranji Mongoliji, kasneje ponovno v Guangdongu. Član političnega urada partije je postal septembra 1979, februarja letos je postal član CK partije, aprila pa podpredsednik vlade, ko ga je Deng Xiaoping predstavljal kot človeka, ki rešuje vladne upravne posle. Zhao Ziyang je torej predvsem sposoben upravitelj, človek, ki se je vse življenje spoprijemal z zapletenimi upravnimi posli. Pred njim je sedaj težka naloga modernizacije kitajske gospodarstva in družbe.

Kot je v svojem poročilu poudaril Hua Guofeng bo treba v novem razvojnem načrtu za obdobje 1981 do 1990 posvetiti vso pozornost življenjskemu standardu ljudi in dopolnjenosti izrabi vseh kitajske gospodarske potencialne, tako v surovinski kot v ljudski. To bodo torej prvenstvene naloge novega kitajskega premiera.

KONČAN OBISK ZAMBIJSKEGA PREDSEDNIKA V JUGOSLAVIJI

Kaunda: naloga neovrščenih držav je zmanjšati mednarodno napetost

Ugodna ocena zambijsko-jugoslovanskih odnosov na vseh področjih

OHRID — Predsednik prijateljske in neovršene Zambije dr. Kenneth Kaunda je včeraj skupaj s člani državno-partijske delegacije končal večdnevni uradni in prijateljski obisk v Jugoslaviji in odpotoval v Bukarešto na obisk v Romunijo.

Na letališču na Ohridu so se od visokega gosta poslovili predsednik republike SFRJ Cvjetin Mijatović, član predsedstva SFRJ Vidoje Žarković, predsednik predsedstva Makedonije Ljupčo Arsov, zvezni sekretar za zunanje zadeve Josip Vrhovec in drugi.

Pred odhodom sta Cvjetin Mijatović in Kenneth Kaunda podpisala jugoslovansko-zambijsko izjavo, član ZIS Vajoš Kendžić in član zambijske vlade Mwila pa sta podpisala usklajen zapisnik o vprašanih gospodarskega in tehničnega sodelovanja med državama. Hkrati so objavili tudi skupno sporočilo za tisk.

Po podpisu skupne izjave se je predsednik Kaunda pogovarjal z novinarji.

«Naš obisk je bil zelo uspešen. Je dejal Kaunda, saj imata Zambija in Jugoslavija do številnih vprašanj iz mednarodnih odnosov zelo podobna stališča, naši dvostranski stiki pa so bili vedno dobri. Navdušen sem nad tem, kar smo videli med obiskom v Jugoslaviji.»

Zambijski predsednik je tudi poudaril, da je dobil veliko zaupanje in se podrobno seznanil z razvojem samoupravljanja v Jugoslaviji. Ko je govoril o prihodnjih dejavnostih neovrščenih držav, je Kaunda dejal, da je njihova naloga prispevati k zmanjšanju napetosti v svetu, hkrati pa tudi k zmanjšanju prepada neenakopravnosti. Ko je odgovoril na vprašanje nekega novinarja, je predsednik Kaunda svoje besede znova posvetil predsedniku

Titu. «Kadar vizijo nekega človeka sprejmemo njegovi sodelavci in narod, je to že veliko. Če pa takšno vizijo sprejme vseh svet, potem je ta človek heroj. Tako mi v Zambiji pozna »Tita kot vizionarja, aktivista, borca za svobodo, voditelja države v miru ustanovitelja Jugoslavije in ustanovitelja gibanja neovrščenih, Jugoslavija je s Titom zgradila družbo, v kateri se lahko posameznik svobodno izraža in razvija. Odhajamo trdno prepričani, da nadaljujete delo velikega človeka Josipa Broza Tita in ponosni smo na to,» je dejal zambijski predsednik Kaunda na tiskovni konferenci pred odhodom iz Jugoslavije. (dd)

Zambijski predsednik je tudi poudaril, da je dobil veliko zaupanje in se podrobno seznanil z razvojem samoupravljanja v Jugoslaviji. Ko je govoril o prihodnjih dejavnostih neovrščenih držav, je Kaunda dejal, da je njihova naloga prispevati k zmanjšanju napetosti v svetu, hkrati pa tudi k zmanjšanju prepada neenakopravnosti. Ko je odgovoril na vprašanje nekega novinarja, je predsednik Kaunda svoje besede znova posvetil predsedniku

Luigija Longa zadelala kap

RIM — Tiskovni urad KPI je sporočil, da je včeraj zjutraj Luigija Longa zadelala kap. Splošno stanje obolelega je zahtevalo takojšen sprejem v kliniko Villa Gina, kjer mu ekipa strokovnjakov mudi intenzivno zdravljenje. V komunikatu tudi sporočajo, da so predsednika KPI včeraj neudoma obiskali tajnik Berlinguer in drugi člani vodstva KPI, kasneje pa tudi predsednik republike Pertini.

V Švici proces proti Rolfu Wagnerju

ZENEVA — Pred prizivnim sodiščem v Winterthuru se je včeraj v Švici začel proces proti Rolfu Wagnerju Wagnerju, domnevemu članu teroristične organizacije Baader - Meinhof. Wagnerja so švicarske oblasti aretirale leta 1979, knalvo po ropu, ki ga je baje izvedel v neki banki in med katerim je iskobila življenje mimoidoča ženska, tri osebe pa so bile ranjene. ZRN je za Wagnerja že zahtevala izročitev zaradi delovanja v teroristični organizaciji Rolee armee fraktion.

Cvetje rojanskih osnovnošolcev

Učenci rojanske šole «Bazoviški junaki» polagajo venec k spomeniku na bazoviški gmajni

Pokol v Bologni: federacija CGIL-CISL-UIL civilna stranka

BOLOGNA — Danes se bodo nadaljevala zasliševanja desničarjev, ki so jih bolonjski sodniki aretirali v okviru preiskave o pokolu na bolonjski železniški postaji. Medtem so aretiranci že imenovali 43 zagovornikov, vrstijo se tudi prijave za civilno stranko s strani raznih ustanov in organizacij.

Včeraj so to storili odvetniki e-notne sindikalne federacije CGIL - CISL - UIL. Bolonjski sodniki so se tudi srečali s svojimi kolegoma, ki sta v Rimu preiskovala poti, po katerih naj bi v zadnjih dneh prišlo do uhajanja tajnih vesti v zvezi s preiskavo v Bologni. Kot kaže sta sodnika tudi prijavila rimskim sodnim oblastem «enezance», ki so krivi za «uhajanje» teh vesti.

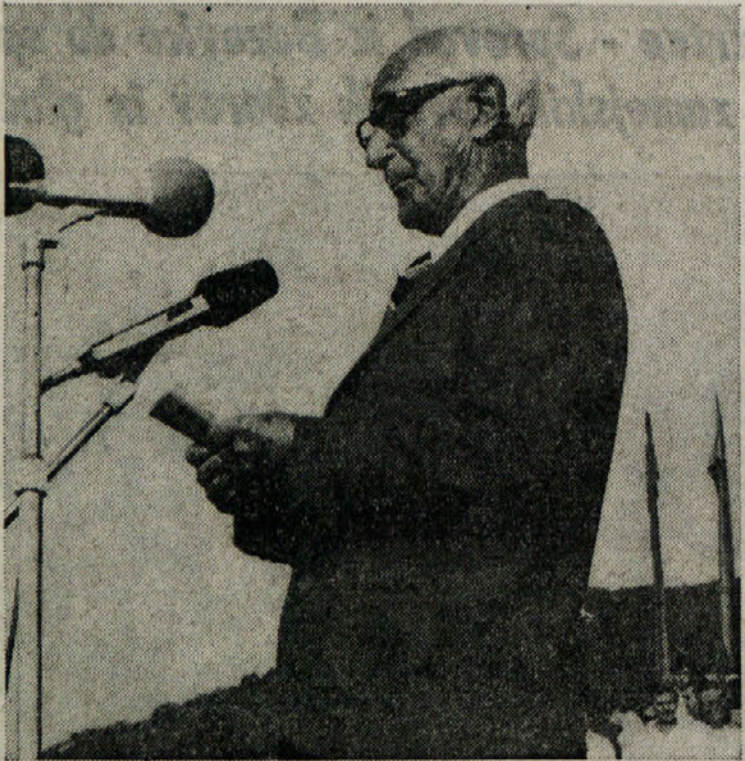
PRIZGALI SO BAKLO UPORA, DVIGNILI SO JO VISOKO

IN STOPALI SO PRED NAMI PO TRNOVI POTI V BOLJŠO BODOČNOST

SPOMINSKI GOVOR DR. DORČETA SARDOČA

Preskromen spomenik pa še vedno bode v oči ostanke črne diktature

Dragi Slovenci, drage Slovenke in ostali prisotni! Zbrali smo se danes tukaj, na tej bazoviški gmajni, da se poklonimo spominu na naše štiri fantje, ki so pred 50 leti bili na tem kraju ustreljeni, potem ko jih je posebno sodišče iz Rima spoznalo za krive in jih obsodilo na smrt. Med vami je gotovo več mož in žena, ki se še spominjajo ne samo tega tragičnega dogodka, pač pa tudi ne- vzdržnega položaja, v katerem so se znašli primorski Slovenci pod fašistično Italijo. Vendar pa menim, da je iz tistega obdobja šlo za leti marsikaj v pozabo in da gleda mlajša generacija na 25 let trajajočo diktaturo bolj odsotno, rekli bi skoraj bolj ali manj go- sto megljo, posebno danes, ko je življenje bolj lagodno, brez večjih skrbi. Zato bodi predusmeh tej mlajši generaciji, ki predstavlja našo bodočnost, današnja 50-letni- ca opomin, nauk in hkrati tudi vzpodbuda za nadaljnje uspešno u- dejstvovanje in korist vseh Slovencev, ki smo še ostali pod Italijo.

Z okupacijo naših krajev po prvi svetovni vojni, z razočaranjem nad rapalsko pogodbo in z nospo- pom fašizma nam je Italija napri- tila na ramena velik in težak križ, ki je postajal v teku 25 let tem težji, čimbolj strma je postajala pot na kalvarijo. Že v samem za- četku je bil prihod kraljevega gu- vernerja v Trst, generala Pettii di Raretta, povod za strah in za- skrbljenost naših ljudi. Z mastni- mi črkami razglasov nam je ta lažnivec obljubljal prava nebesa pod Italijo, a istočasno je natpal z našimi ljudmi tržaške ječe in ta- borišča na gradu. Pošiljal jih je tudi v Krmin in celo na Sardinijo. Zapri je naše srednje šole, pre- povedal slovensčino v uradih in prej ko je izginil v pozabo, je pre- pustil nadaljnje čiščenje in ita-

zacija, imenovane tudi TIGR. A mnogo bolj kot oviranje delova- nja in poznejši razpust društev je na miselnost mladine in ljudi sploh vplivala besna vne- ma du- hovno prilikavih, nadutih nosačev dvoisločetne kulture. Vedno smo jo imeli na krožniku, vedno so nas z njo poniževali. Celo duce sam je na nekem zborovanju zalajal, da so to kulturo imeli oni prej kot smo bili mi Jugoslavlani sploh ro-jeni. In steber te kulture je bil ne- ki Gentile. Podpovprečen filozof in kot minister za šolstvo ni po- znal Melanchtona, ki pravi, da se otrok pravilno vzgaja in po- učuje samo v materinem jeziku. Njegova reforma je odpravila vsako sled slovenske šole. Pospe- šila so se premeščanja državnih učiteljev: naš česar je po- praviljal ceste v Barju, železni- čarji so stregli vlakom posod, samo ne v naših krajih, naši sod- niki so delili pravico v Benetkah, Palanzi, ob Gardskem jezeru, A- lessandriju. V najbolj absurdnem položaju pa so se znašli učitelji. Raztreseni po celi Italiji so sloven- ski učitelji učili italijanske otroke, prišli pa, ki so prišli k nam, naše, le da italijanski učitelji ni- so poznali niti besedice barbarskega slovenskega jezika. V imenu kralja so razpustili vsa društva, zasegli denarne zavode, ustavili časopise. Polem so zapodili naš očenáš iz cerkve, razmetali molit- venike po cestah in napili naše pevce s primerno količino ri- cinovega olja, ker so na sam Bo- žič v cerkvi peli slovenske božič- ne pesmi. V Benetjih je kaplan Cedermač tekkel v hrbe, da skrije slovenske knjige v senk. Za vse to je dobil naš 'sfjaker' vzdevek: mož božje previdnosti.

Vasi, mesta, hribi in doline, vse je dobilo popačena imena, skova- na od zakolnih kulturonošev. Ti so popačili tudi veliko število naših primikov in oče ni smel dati sinu imena, ki ni dicalo po ita- lijanskem izvoru. S posebnimi za- koni so nas kot konfirance se- znanjali z otoki Tirskega morja in Jadrana, spoznali smo otoke med Sicilijo in Afriko in mnogo krajev na jugu Italije. In od Trsta do Paterna ni bilo ječe, da ne bi noga primorskega Slovenca prestopila njen prag. Ne! Italija nas ni imela rada, a mi njo še manj.

Ko pa teptanje človeškega do- stojanstva prekorači meje prena- šanja, se človek, ki misli in čuti, mnogokrat zateče v ilegalo. Ilegala pa predstavlja pojem usako- vrstnega izvenzakonnega udej- stvovanja. In z mnogimi drugimi so se naši štiri fantje odločili za ekstremno smer. Gorele so šole, in rdeči petelin, star, preizkušen znač punkt, se je pojavil zdaj v Soški dolini, zdaj pred vrati Trsta. Vmes se je oglasila kaka bomba in od časa do časa je kak peto- lizec, kak prenapetež, kak pri- ganjač, ki se mu je pravilo izda- jalec, šel v fašistovski uniformi s krogljo v hrbu na oni svet. Tudi peklenški stroji so bili dobro na- pravljeni. Zanimivo sprejanje ognja, smodnika in dinamita po naših krajih je trajalo precej ča- sa. In tudi precej časa je taval v temi policija, predno je delno pri- šla na sled tržaški vojni organizac-ije, a ne zaradi sposobnosti, ampak ker ji je goli službi priskočil na pomoč.

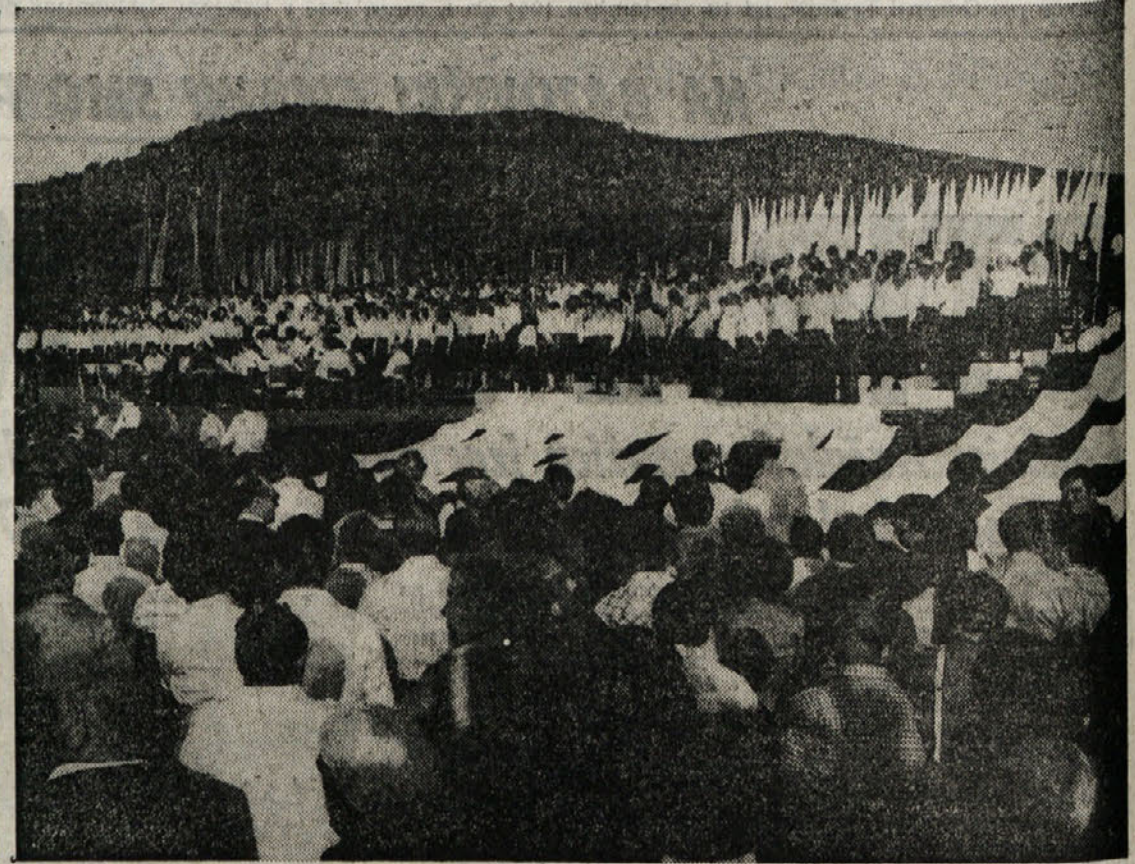
Naj omenimo sedaj še važnost tega I. tržaškega procesa in kak- sne so bile posledice. Proces, i-

menovan tudi Bidovec proces, je imel z razliko z II. tržaškim pro- cesom izrazito antifašističen zna-čaj in spadal je tudi v sklop za- časnega sodelovanja z italijanski- mi antifasisti v Parizu, ki so se strinjali s strategijo podstva or- ganizacije. Kajti šele tik pred pro- cesom so opustili neučinkovito o- pozicijo in prešli k dejanjem, kot so bili mnogi poleti nad Rimom, Bologno, Turinom, in mnogi aten- tati v večjih mestih Italije. Proces je razgalil tendenciozno laž, da živi v tem delu države nepo- membna peščica alogotov, brez jezika, brez kulture. Popolnoma nepoučena večina Italijanov je še le iz procesa zvedela, da živi tu- kaj kompaktno pol milijona Slo- vencev in Hrvatov in da se ta manjšina ne pusti kar tako ustra- hovati, še manj pa raznaroditi in zdrkniti na raven ponižnih hlap-cev.

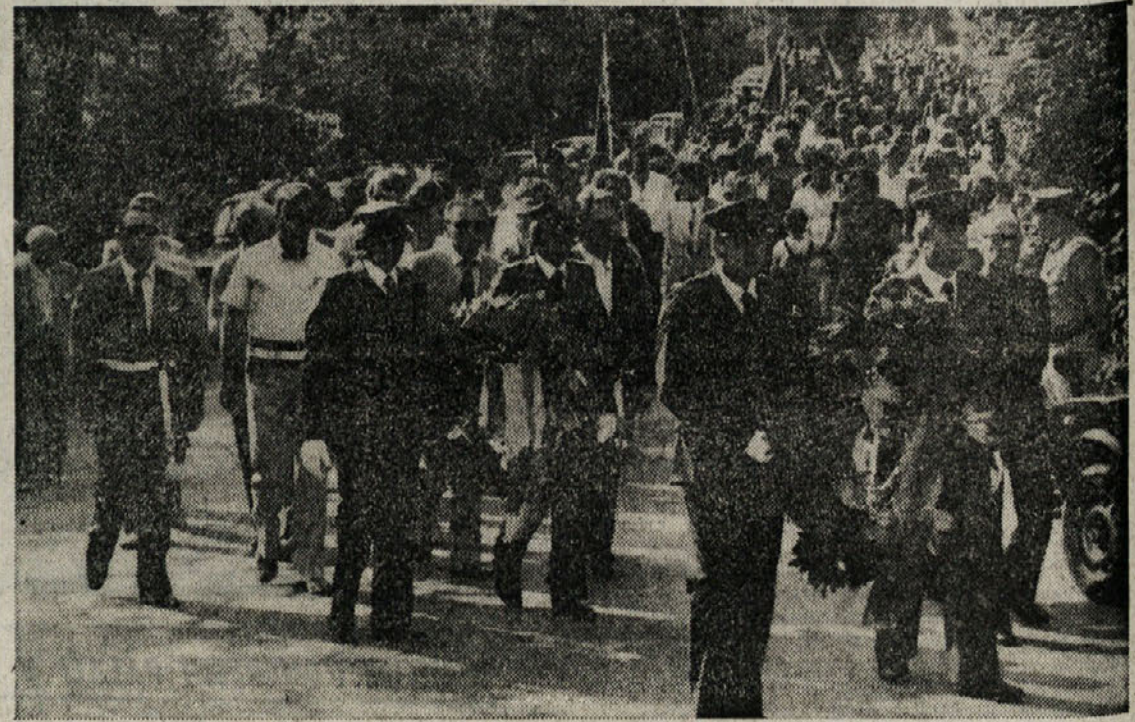
Odmev procesa v inozemstvu je prav gotovo premalo poudarjen. Ako je celo na zadnji mirovni kon- ferenci neki tuj diplomat spra-ševal, kje pravzaprav živi neki slo- venski narod, se ne smemo čuditi, če so v svetu vedeli o nas prav malo ali pa nič. Proces je nudil priliko, da se je tujina vsaj malo seznanila z našo manjšino. Poseb- no zapadni tisk je mnogo pisal o nas, o procesu, o našem položaju in kar je glavno, o zatiranju in nečloveških krivicah, ne po fašiz- mu samem, ampak po uradni, čeravno fašistični Italiji.

Pri nas pa sta v dnevih procesa vladala žalost in potrtost. Pri- družilo se jima je ozračje tihega terorja, podpihovano na vse na- čine in brez milosti od vsega italijanskega časopisja. Prednja- čil pa je kot stekel pes Majnerjev danesnik s pejsadšem na Karzu. Kaj je naš človek čutil tiste dni, nam še danes, po 50 letih, znajo ljudje povedati, povedati, kako so molli v družinah na predvečer u- strelitve in kako so matere prizi- gale sveče.

A ni preteklo mnogo časa, ko so ti štiri fantje postali ne le sim- bol trpljenja primorskih Slovencev med dvema vojnoma, ampak tudi najbolj čist simbol neomajne vdanosti v borbi proti zatiranju, v borbi za človeško dostojanstvo. Z zgedom velikih idealistov so nam ti štiri fantje povedali, da nabena žrtve ni dovolj velika, ko je na kocki usoda naroda. Prizga- li so baklo upora, dvignili so jo visoko in stopali pred nami po tr- novi poti v boljšo bodočnost. In njen plamen ni v naših srcih uga- snil niti po 1. maju 1945. Bili so ti naši fantje čisti Slovenci, uprli so se in borili za vse Slovence in tudi umrli so za vse Slovence.

Nastop združenih pevskih zborov Zveze slovenskih kulturnih društev in Zveze cerkvenih pevskih zborov

Iz Bazovice se je množica v sprejedu podala k spomeniku na gmajni

POZDRAV PREDSEDNIKA ODBORA ZA PROSLAVO BAZOVIŠKIH ŽRTEV FILIBERTA BENEDETIČA

Današnja spominska slovesnost ob 50-letnici ustrelitve Ferdi- nanda Bidovca, Franeta Marušiča, Zvonimira Miloša in Alojza Valenciča zajema v enotnem poklonu junakom vse Slovence, njim naklonjene komponente kulturne in družbenopolitične stvarnosti italijanskega naroda in italijanske države, antifašistične borbene organizacije, sorce iz časov velikega upora proti 25 let trajajo- čemu režimu črnega terorja, ki je s streli na tej gmajni, skupaj z onimi v Istri, kjer je leto prej bil ustreljen Vladimir Gortan, brezizhodno zapčeti svojo usodo. Sinoci so po številnih krajih Pri- morske zagoreli kresovi, v srcu mladine znak prekipevaloje lju- bezni.

Na tej ploščadi so danes zastopani vsi pevski zbori slovenske na- rodnostne skupnosti v Italiji, vsi naši gledališki umetniki, vsa naša mladina. Zgrnjeni okrog tega plemenitega simbola boja za svobodo, pravico in mir moramo pa žal še zmeraj terjati od Italijanske republike, da nam prizna osnovne prvine narodne biti in končno uresniči demokratična načela zakonske zaščite.

Spregovorila bosta Mario Colla, predsednik deželnega sveta Furlanije-Juljske krajine in Dorče Sarđoča, soborec bazoviških junakov, ki bo ob koncu svojega osrednjega spominskega govora pozval vse prisotne k zbraniosti s kratkim molkom. Sledilo bo po- laganje vencev. Slovesnost bo sklenila pesem.

GOVOR PREDSEDNIKA DEŽELNEGA SVETA MARIA COLLIJA

Zbor pri spomeniku obveza za uresničitev svetlih idealov svobode, napredka in miru

Gospod predsednik, državljani! Teško je s primernimi besedami izraziti ganjenost, čustva in misli, ki obhajajo nas vse, ki smo se zbrali na tem velikem in svečanem ljudskem srečanju.

Dosti bolj kot same besede je zgodovina in po- menljiva prisotnost tu, pred spomenikom, ki nas spo- minja na eno od svetlih strani boja proti fašizmu, toliko- številna starih udeležencev tega boja in ob njih tolikih mladih, moških in žensk, Slovencev in Italijanov, ljudi vseh družbenih slojev in različnih usme-ritev. Zbrali smo se, da bi se skupno poklonili žrtvam, izpričali zvestobo idealom svobode in se obvezali, za vsakdanje delovanje za njihovo popolno uresničevanje.

To se mi zdi pravo bistvo današnje proslave in v čast si štejem, da se je udeležujem kot predstavnik de- želnega sveta avtonomne dežele Furlanije-Juljske krajine in da naslovim največje priznanje Pripravjal-

je namreč v svojem nabuhlem in ošabnem slogu, aka- tegorično izjavil: «V Italiji ne more obstajati neka Slavija: ni smo zmagovali, zato moramo kot taki živeti, misliti in delovati».

Navodilo so izvrševali na najbolj okruten način. Fašističnim četam ni uspelo dokončati uničevalnega načrta z napadi v letih 1919 - 22. Ni bil dovolj zaig Narodnega doma leta 1920, niso zadostovali ukrepi pro- ti svobodi, posebni zakoni režima. Posebno fašistično sodišče naj bi predstavljal primerno rešitev. Ta uniče- valni stroj je namreč posvetil posebno pozornost Slo- vencem, ki so bili že od vsega začetka njegove naj- ljubši cilj. Na stotine jih je bilo sojenih in obsojenih, 25 jih je bilo ustreljenih. Vendar tudi posebno sodišče ni doseglo svojega namena. Nasprotno, po vsakem procesu, po vsaki obsodbi so nove mlade sile prevzemale mesto aretiranih in padlih. O tem pričajo, prav gotovo proti svoji volji, same kronike režima, same obsodbe sodišča.

Leto pred Bazovico je eksekucijski vod usmrtil Gor- tana v Pulju. Enajst let kasneje so na Opčinah ustrelili Pinka Tomaziča in njegove tovarše. Po prvih žrtvah borec pa je antifašistični boj postajal vedno bolj masoven, postal je oborožen boj partizanskih enot, od- krita vojna proti fašizmu in nacizmu, tako v Italiji kot v Jugoslaviji.

Ni slučaj, da se je boj proti fašizmu začel v naši deželi prej kot drugje in da ni poznal zastaja ne vdaje. Tudi ni naključje, da je partizanski boj pisal v teh krajih slavne strani evropskega odpora in da so Slovenci, Hrvati in Italijani naše dežele aktivno sodelovali v protifa- šističnem boju ne samo v Italiji in Jugoslaviji, ampak še prej v Španiji, Franciji, Grčiji in kjerkoli se je bilo potrebno boriti.

Tudi to so bili plodni sadovi dela in zgeda herojev, ki jim danes izkazujemo čast. Oni niso porazenci, temveč zmagovalci v zgodovini. Njihove ideje so tiste, ki so zmagale. Letos praznujemo 35. obletnico osvoboditve, 35. obletnico zmagovitega zaključka odpora, ki je poravnal račune s fašizmom, z njegovimi zločini in njegovo po- litično nadvlado in uničenja. Danes je italijanski narod trdno povezan v obrambi republike in ustave, ki ju je dosegel z dolgo in trdo borbo proti fašizmu. Enotno dvajseto letno vsakršnemu poskusu, da bi našo državo vrnil v preteklost z zločinskimi dejanji, kot je bil ne- človeški pokol v Bologni. Le-ta pričra o resni nevarnosti in o potrebi ki jo to ponovno potrjuje, da se ji zoper- stavimo z zadržem zločincev, izvrševalcev in njihovih mandatarjev z uditvijo in obnovitvijo družbe in z doslednim izvajanjem republiške ustave. Tudi v tem boju, v tej veliki državljanski obvezi je slovenska skup- nost izredno aktivna in predstavlja pozitiven dejavnik za enotnost najširših demokratičnih sil, kar predstavlja najtrdnjšo garancijo za prihodnost države. Ustava, ki predstavlja poglobljeni zakon države, določa pogoje za pobude in boj in ti skušajo uresničiti načela, ki so v ustavi določena. Naša ustava oboja zablode fašizma, nacionalizma in rasizma; odklanja vojno in podpira enakopravnost in enakost pravic za vse državljane ne glede na njihov jezik in narodnost.

Cilj, ki so si ga želeli najbolj dalekovidni anti- fašisti že od dvajsetih let naprej: sodelovanje in pri- jateljstvo med dvema državama ob Jadrano, cilj, za katerega so se borili v odpornem gibanju, cilj demo- kratičnih sil v desetletjih po osvoboditvi je postal resničnost. Potrdili so jo s pomembnimi dogovori in sporazumom med Italijo in Jugoslavijo, sporazumom, ki

je dokončno zapel boleče obdobje napetosti in spopadov in odprl perspektivo, ki jo skušamo vsi utrditi in razviti s konkretnimi sporazumi na vseh področjih in na vedno višjih ravneh.

Bistveni pogoj za razvoj posebne vloge Trsta in dežele, za obnovo in razvoj naše družbe je popolno izvajanje republiške ustave, dejanska enakost pravic in svoboden razvoj Slovencev ter okrepitev sodelovanja med Italijo in Jugoslavijo. In to predstavlja naš specifičen doprinos k okrepljeni mednarodnega sodelovanja, h gra- diti in utrditi miru ter miroljubnega sožitja, ki je edina perspektiva za rešitev v tem nemirnem svetu, ki mu grozi resne nevarnosti. Mislim, da lahko rečem, da čakajo na tej poti demokratične sile, državljane, Italijane in Slovence teh krajev zahtevne naloge, zato da se bodo svečane načelne izjave, podpisani sporazumi in tako ustvarjeni pozitivni pogoji vedno bolj uresničevali v usmeritvah vlade in v zakonskih ukrepih, v admini- strativnem delovanju države, dežele in lokalnih ustanov glede na njihove funkcije in pristojnosti.

Mislim, da lahko tudi rečem, da predstavlja sama današnja manifestacija pomembnih in pozitivnih doprinos v tej smeri, ker je važen trenutek tistega zavestnega sodelovanja v boju za obrambo in razvoj demokracije, ki je v splošnem interesu italijanskega naroda, vse države ter miru na svetu in katerega bistveni del je tudi prizadevanje za globalno zaščito pravic Slovencev, ki živijo v naši deželi: v Trstu, Gorici in videmski pokrajini. To, da smo se tako polnoštevilno zbrali pred tem spomenikom, proti kateremu so se lepovi in no- stalgijski protislovenskega sovražnika in fašističnega bar- barstva tolikokrat zagnali v dokaz svoje nečivilnosti in lastnega poraza, ne predstavlja zato samo občutenega poklona spominu bazoviških žrtve in vseh padlih za svobodo. Po mojem je to dokaz skupne obveze starih in mladih, Italijanov in Slovencev, združevanov in vseh, ki imajo javne funkcije, demokratičnih političnih sil, druž- benih in kulturnih organizacij, da bomo skupaj skušali — vsak po svojih močeh in nalogah, ki so mu zadane — uresničiti ideale svobode, napredka in miru, ideale, ki so vodili vse tiste, ki so se tukaj in v mnogih drugih krajih borili in padli z vzklikom: «Smrt fašizmu!».

Proslave so se udeležili številni predstavniki oblasti

NAŠA MLADINA JE Z MNOŽIČNO PRISOTNOSTJO NA BAZOVIŠKI GMAJNI POTRDLILA DA BO OSTALA ZVESTA IDEALOM BIDOVCA, MARUŠIČA, MILOŠA IN VALENČIČA

Na robu gozda je nenadoma zagorel ognjeno rdeč madež

Delegacije in venci

Manifestacije so se udeležili številni krajevni predstavniki družbeno - političnega življenja in delegacije iz sosednje Slovenije in s Koroske. Med drugimi so bili prisotni vladni podkomisar in prefekt La Rosa, tržaški kvestor Bartolini, načelnik karabinerjev polkovnik Vannucci, odgovorni za mednarodna vprašanja pri CKJ Jože Smole, predsednik RK SZDL Mitja Ribičič, podpredsednik IS SRS Dušan Šinigoj, namestnik sekretarja za mednarodna vprašanja pri IS SRS Drago Mirošič, predsednik komisije za manjšinska in izseljeniška vprašanja pri RK SZDL Danilo Turk, podpredsednik ZSMS Vida Mikuš, predstavniki Zvez sindikatov Slovenije, predstavniki občinskih obalnih in primorskih komitejev ZSMS, generali konzul SFRJ v Trstu Čigoj, konzul SFRJ Benolič, predsednik SKGZ Race s predstavniki in načelniki v njej vključenih organizacij, predsednik SSO Paulin s predstavniki včlanjenih organizacij, predsednik pokrajine Carbone, senatorka Jelka Gerbec, deželni tajnik SSK Stoka, pokrajinski tajnik KPI, PST in SSK Tonel, Pitoni in Harej, dolinski župan Svab, zgoniški župan Guštin, republiški župan Colja, predsednik KGS Budin, deželni svetovalec Iskra in številni predstavniki družbeno - političnih ter borbovskih organizacij iz matične domovine in zamejstva.

Manifestacije se je udeležila tudi delegacija koroskih Slovencev, ki jo je vodil Tonči Schlappper.

Vence so k spomeniku položili: učenci osnovne šole Bazoviški junaki iz Rojana, vaščani Bazovice, odbor za proslavo bazoviških žrtev, Slovenska kulturno - gospodarska zveza, Zveza slovenskih kulturnih društev, pokrajinsko vodstvo PSI, SD Breg, PD Lipa iz Bazovice, KD Prešeren iz Boljunca, KD Fran Venturini od Domja, Tržaški partizanski pevski zbor, sekcija KPI iz Bazovice - Gropada in v Padrič, Delovni ljudje in občani mesta Izola, sekcija VZPI iz dolinske občine, SD Zarja, Zveza borcev iz Nabrežine, SD Sokol in PD Igo Gruden iz Nabrežine, PD Slovan s Padrič, dolinska občinska uprava, republiška občinska uprava, devinsko - nabrežinska občinska uprava, zgoniška občinska uprava, SZ Sloga, po lične, kulturne in športne organizacije iz Trebč, mladinski krožek Slovan s Padrič, SD Gaja, KD Primorske iz Mačkolič, KD Valentin Vodnik iz Doline, Zveza borcev iz Koprca, pokrajinsko vodstvo VZPI iz Trsta, konzulat SFRJ v Trstu, politične, kulturne in športne organizacije s Padrič, politične, kulturne in športne organizacije iz Kriza, PD Slovenec iz Boršta, KD Jože Rapotec iz Prebena, sekcija PSI iz dolinske občine, KD Slavac iz Ricmanj, PD Prosek - Kontovel, sekcija PSI iz vzhodnega Krasa, Zveza partizanov s Proseka, Zveza partizanov v Opčin, deželno vodstvo SSK, sekcija VZPI iz Zabračca in Boršta, sekcija KPI iz devinsko - nabrežinske občine, društvo lovcov iz Furlanije - Julijske krajine, Zveza političnih preganjancev in avtonomna tržaška federacija KPI.

S prapori so se svečanostmi udeležili TPPZ, PD Slovan s Padrič, SD Gaja, KD Fran Venturini, sekcija KPI iz dolinske občine, sekcija PSI Tovarne velikih motorjev, Zveza borcev iz Kriza, pokrajinsko vodstvo VZPI, sekcija VZPI iz Kriza, PD Kolonkovec, PD Rapotec, deželno in pokrajinsko vodstvo SSK, sekcija KPI iz devinsko - nabrežinske občine; s transparenti pa so bili prisotni mladinski krožki iz Trsta, s Proseka in Kontovela in iz devinsko - nabrežinske občine.

Na robu borovega gozda, ki pokriva pobočja Kokoši, je čisto nenadoma zagorel ognjeno rdeč madež. Večal se je in rasel kot kaplja krvi ter se širil po pobočju mimo borov in brinja. Za tem sta se iz hriba kot nema krika iztrgali še krpi modre in bele barve. Slovenska zastava je zaplapolala v soncu, razprostrla se je po bazoviški gmajni, sredi brinja in kamenja, ter se počasi pomikala proti tistemu kraju, kjer so pred petdesetimi leti stirje mladi Slovencev padli kot žrtve fašističnega režima. Zastave rdeče, modre in bele barve so glasno zaplapolale v vetru, nad sto mladim fantov in deklet v športnih dresih jih je v lahkem teku poneslo po kamni - ti gmajni do kraja, kjer so padli Bidovec, Miloš, Marušič in Valenčič. Tu so se mladi športniki razvrstili na odru, pod katerim jih je v zvoku koronice pričakala večstošglava množica, ki je na kraj prispela v sprejdu.

Tale preprost pozdrav pa ni izražal samo čustev predstavnikov športnih društev, temveč občutke številne množice mladih, ki so v Bazovico prispeli iz najrazličnejših krajev Primorske, da bi tako počastili spomin štirih bazoviških junakov.

«Bazovica je simbol naroda, ki se je uprl», je povedal Marko in z enostavnimi besedami izrazil, kaj je pomenila mladim proslava.

«Rojena sem veliko let po vojni», je povedala Alenka, ki je v taborniški obleki stala pred odrom. «Zato dogodka samega in njegovih posledic nisem doživela. Bazovica pa je zame kljub temu velika vrednota. Predvsem je to simbol boja Slovencev proti fašizmu in boja za narodnostne pravice, ki traja še danes. Zato bi mi bilo zelo težko, če danes ne bi mogla priti na ta kraj.»

Pod odrom so v strogi vrsti stali taborniki in škvarti, ki so se z nemo stražo poklonili spomenu štirih žrtev. Nekateri so bili čisto

Športniki so s številnimi tekmovanji počastili spomin bazoviških junakov

V okviru svečanosti za bazoviški junaki so tudi naša športna društva pod pokroviteljstvom odbora za proslavo bazoviških žrtev priredila razna tekmovanja in turnirje v odbojki, balinanju, nogometu in pohod. Kot pa je poudaril tudi predstavnik odbora za proslavo Odo Kalan med nagrajevanjem balinarskih ekip, ki so se s tostran in onstran meje sre sre množično udeležile turnirja, to ni bila srečanja z običajnim športnim obleženjem, ampak so želela SZ Sloga, nogometni klub Zarja in SD Gaja v sodelovanju z odborom za proslavo na tak način počastiti 50-letnico usmrtitve štirih slovenskih fantov, ki so padli pod fašističnimi kroglami. Strelji, ki so pretrgali nit njihovega življenja, je nadaljeval Kalan, bi morali tudi popolnoma streti upor slovenskega naroda v naši deželi. Ze samo dejstvo, da smo se tukaj zbrali in da govori mo slovensko, je poudaril Kalan, pa dokazuje, da cilji, ki si jih je zastavil takratni fašistični režim, niso bili doseženi.

Zatem so predstavnikom najuspešnejših balinarskih ekip (vseh je bilo kar dvaindvajset) razdelili pokale: za prvo mesto je Hrast iz Kobjeglave dobil trofej bazoviških žrtev in pokal Zveze slovenskih športnih društev, drugo uvrščeni Stanjel pokal Slovenske kulturne gospodarske zveze. Gaja iz Padrič - Gropada pa pokal deželne odbora FJK. Pokale do osmega mesta so nato prispevali: Hranilnica in posojilnica iz Opčin, PD Lipa iz Bazovice, Tržaška kreditna banka, trgovka Derbe iz Trsta ter bife Mario iz Ul. Terbenca in Gospodarska zadruga.

V Bazovico je prispelo tudi veliko mladine z Goriškega. «Čutiš, da moraš priti!» je dejala Danjela iz Sovodenj, ki je z nekim fantom prodajala značke. «Člani mladinskega oddelka iz Sovodenj smo že pred tedni odločili, da bomo sodelovali na proslavi, ravno tako je sem prišlo veliko mladih iz ostalih goriških vasi ter iz mesta samega.»

«Zame je zelo važno, da sem danes, skupno s prijatelji, prisoten na tej svečanosti. Posebno po tem, kar se je pred mesecem dni zgodilo v Bologni ali pred dnevi v Rimu, po tem, kar se stalno dogaja v Italiji» je povedal Diego. «Spomenik na tej kraški gmajni, ne sme biti pomemben simbol le za Slovence, temveč za vse Tržačane, ki so kdajkoli okusili črno pest fašizma in si želijo, da se Bazovica in Bologna ne bi ponovili nikoli več. Pomembno pa je, da se mladi zavedamo, da te manifestacije ne smejo ostati prazna formalnost, da se naš boj ne sme ustaviti še pri besedah. Iskati moramo nove oblike skupnega boja. Združeni moramo biti vsi: v tovarni, na univerzi, v Italiji in v Sloveniji. Ravno zato sem zelo zadovoljen, ko vidim, koliko ljudi je prišlo na ta kraj, čeprav je od tistega usodnega 6. septembra 1930 minilo že petdeset let. Zadovoljen sem, ker so sem prišli vsi. Slovenci in Italijani in po mojem to dokazuje, da je tudi v Trstu mogoče nekaj spremeniti.»

SUZI PERTOT

Uspel Pohod bazoviških junakov

V nedeljo popoldne je SD Sloga priredilo tudi Pohod bazoviških junakov, ki so se ga udeležili tako zamejci kot iz matične domovine. Izpred spomenika padlim v Bazovico so trenili na Jezero, nato ob robu doline Glinčice v Drago. Iz Drage so se podali na Pešek, v Gročano in čez vrh Kokoši na bazoviško strelšče k spomeniku, h kateremu so prispeli takoj za mladinci, ki so nosili zastave in kjer so se pridružili ostali udeležencem proslave.

Skupina A
V prvi izločilni skupini so igrali Kontovel, Koper in Sloga. Razlika med ekipami je bila kar očitna, kar pa je tudi povsem razumljivo. Koperčanke bodo namreč s prvenstvenimi nastopi začele čez približno tri tedne. Kontovel in Sloga pa ločijo od prvenstva še dobri trije meseci. Kljub temu pa sta se oba naša predstavnika Kopr upirala in mu bila v enem setu povsem enakovredna. Tekma med zamejskima ekipama pa je bila borbeno in izpачena kot so vedno vsa srečanja med tema predstavnikoma.

Skupina B
V tej skupini so nastopili Bor, Breg in Merkur iz Nove Gorice. Čeprav je novogoriška ekipa bila na turnir okrnjena, je bila njena premoč očitna. Igralko so prepustile niz le Bregu, vendar so takrat nastopile z mlado šsterko, kar je seveda Breg pridrno izkoristil. Merkur je s precejšnjo lahkoto premagal borovke, ki so nato v zadnji tekmi odpravile še Breg.

IZIDI
Merkur - Breg 2:1 (15:2, 6:15 in 15:6);
Merkur - Breg 2:0 (15:6, 15:2);
Bor - Breg 2:0 (15:13, 15:11).

V nedeljo sta bila na vrsti finalni srečanja za tretje oziroma prvo.

Finale za tretje mesto
Sloga - Bor 2:0 (15:5, 15:9).
Izd tega srečanja je bil sicer povsem nen pričakovan, zato pa upravičen: Borovke so slabo za-

Rezultati balinarskega turnirja

1. Bazovica: Zarja - Upokojenci 13:5 Upokojenci - Zarja 13:6	Zarja A 4		
2. Gropada: Hrast - Opčine 8:13 Opčine - Dol 12:13 Dol - Hrast 2:13	(Padriče 1) Hrast 13	Hrast 13 (Padriče 1)	
3. Padriče: Medvode - Zarja B 13:8 Zarja B - Kras 6:13 Kras - Medvode 13:5	Kras 6 (Bazovica)	Gaja 3	
4. Padriče: Gaja - Polet 13:4 Polet - Gaja 11:13	Gaja A 13		
5. Polet: Jadran - Brinj 13:6 Brinj - Gaja B 8:13 Gaja B - Jadran 5:13	Jadran 3 (Gropada)	Draga 6	
6. Polet: Modri val - Sokol 13:8 Sokol - Draga 11:13 Draga - Modri val 13:11	Draga 13		
7. Opčine: Gradina - Aluminij 13:4 Aluminij - Devin 8:13 Devin - Gradina 13:11	Devin 5		
8. Opčine: Stanjel - Kraški dom 13:2 K. dom - Dobravlje 5:13 Dobravlje - Stanjel 3:13	(Padriče 2) Stanjel 13		

KONČNA LESTVICA: 1. Hrast, 2. Stanjel, 3. Gaja, 4. Draga, 5. Kras, 6. Devin, 7. Zarja, 8. Jadran
UDELEŽENCI: Zarja A in B (Bazovica), Aluminij (Komen), Dol (Repentabor), Brinj (Povir), Dobravlje, Draga (Orlek), Hrast (Kobjeglava), Jadran (Herpelje), Medvode (Ljubljana), Modri val (Koper), Stanjel, Upokojenci (Sežana), Devin, Gradina (Doberdob), Kras (Zgonik), Kraški dom (Repen), Opčine, Polet (Opčine), Sokol (Nabrežina), Gaja (Padriče - Gropada).

V nogometu zmaga Zarje

Zarja - Mladost 3:2 (0:1)
ZARJA: Racman, Zagar (Crociati), Grgič, Franco, Cecchi (Marmor), V. Krizmančič, F. Ražem, Dana (Tavaredo), Lenarduzzi, V. Ražem, Fonda.

MLADOST: A. Gergolet (S. Fergolia), L. Frandolič (M. Gergolet), Devetak, L. Gergolet, C. Uliani, Suljog, Lavrencič (A. Frandolič), E. Gergolet (D. Frandolič), A. Ferletič, Balaminut, Kopal.
SODNIK: Krasovec iz Trsta.
STRELCI: Kopal (2), Lenarduzzi, Fonda, F. Ražem.

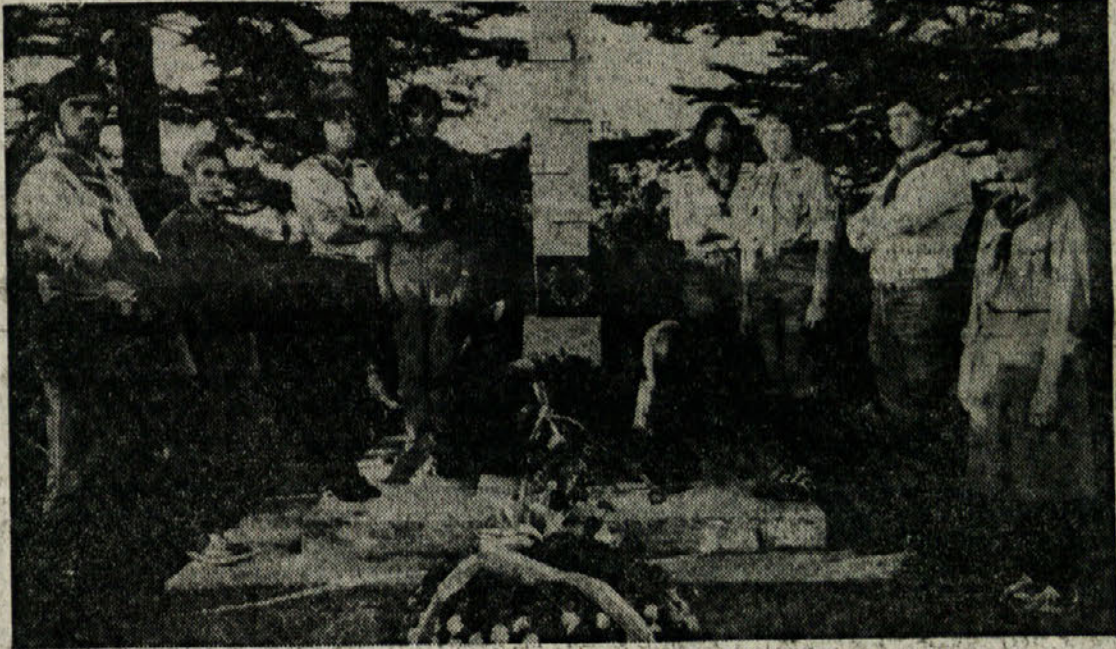
Trofej bazoviških žrtev je tokrat osvojila domača enajsterica Zarje, ki je v nedeljskem srečanju v Bazovici s požrtyovalno igro nadkopal dva gola zaostanka in na koncu slavila s 3:2 proti doberdobski Mladosti. V prvem polcasu je bila Zarja v terenski premoči, vendar so se Doberdobski izkazali z zelo hitro in učinkovito igro ter prvi povedli s Kopalom, ki je tudi povodil v začetku drugega polčasa, ko je v gneči pred bazoviškimi vrati z neposredno bližnje nebranjeno streljal v mrežo.

Okrog 20. min. je Zarja skrcila zaostanek: Luciano Frandolič je igral z roko v svojem kazenskem prostoru in sodnik je brez pomislanja dosodil enajstermetrov. Streljal je Lenarduzzi in znižal na 2:1. Pri tem je sodnik še opomnil Ladija Gergoleta zaradi ugovaranja.

Zarja je izenačila po hudi napaki doberdobske obrambe. Ražem je lepo podal v kazenski prostor, kjer je Fonda z razdalje nekaj metrov postal žogo v mrežo. Pri gostih je prišla na dan utrujenost, saj so šele pred kratki prihili s pripravami in je bila to zadnje prva tekma v letošnjem sezoni.

Bazovici pa so iz minute v minuto postajali bolj nevarni. Zmagoviti zadetek je bil za las podoben drugemu: Lenarduzzi je podal v kazenski prostor, kjer je žogo dobil F. Ražem, ki je oregiral se vratarja in brez težav streljal v prazna vrata ter izid zabeležil na 3:2.

INKA

Škvarti in taborniki na častni straži pred bazoviškim spomenikom

Na ženskem odbojgarskem turnirju pokal bazoviških žrtev ekipi Koprca

Prva tekmovanja v ženski odbojki so bila že v soboto popoldne. Turnir v prehodni pokal bazoviških žrtev je organiziral športno združenje Sloga. Udeležilo se ga je šest ekip, katere so razdelili v dve izločilni skupini.

Skupina A
V prvi izločilni skupini so igrali Kontovel, Koper in Sloga. Razlika med ekipami je bila kar očitna, kar pa je tudi povsem razumljivo. Koperčanke bodo namreč s prvenstvenimi nastopi začele čez približno tri tedne. Kontovel in Sloga pa ločijo od prvenstva še dobri trije meseci. Kljub temu pa sta se oba naša predstavnika Kopr upirala in mu bila v enem setu povsem enakovredna. Tekma med zamejskima ekipama pa je bila borbeno in izpачena kot so vedno vsa srečanja med tema predstavnikoma.

Skupina B
V tej skupini so nastopili Bor, Breg in Merkur iz Nove Gorice. Čeprav je novogoriška ekipa bila na turnir okrnjena, je bila njena premoč očitna. Igralko so prepustile niz le Bregu, vendar so takrat nastopile z mlado šsterko, kar je seveda Breg pridrno izkoristil. Merkur je s precejšnjo lahkoto premagal borovke, ki so nato v zadnji tekmi odpravile še Breg.

IZIDI
Merkur - Breg 2:1 (15:2, 6:15 in 15:6);
Merkur - Breg 2:0 (15:6, 15:2);
Bor - Breg 2:0 (15:13, 15:11).

V nedeljo sta bila na vrsti finalni srečanja za tretje oziroma prvo.

Finale za tretje mesto
Sloga - Bor 2:0 (15:5, 15:9).
Izd tega srečanja je bil sicer povsem nen pričakovan, zato pa upravičen: Borovke so slabo za-

Postave ekip

KOPER: Orehek, Klun, Matič, Kržnik, Banelj, Logar, Sever, Radišič, Trošt, Vogrič, Pavlič in Potocnik.
MERKUR: Vidič, Kogoj, Kovarčič, Špan, Susič, Merljak, Cotič, Abrahamčič, Kapnik, Špekar, Kovšča, Zorc.
SLOGA: Cuk, Mira in Neva Grgič, Gulič, Dragica in Zdenka Hrovatin, Krizmančič, Milič in Ražem.

BOR: Bolcina, Cergol, Debnjak, Fičur, Kus, Elena in Laura Maver, Montanari, Rauber.
BREG: Canziani, Ota, Pečenik, Sabina in Ksenija Slavac, Štepančič, Švab, Franka in Danjela Žerjal.

KONTOVEL: Ban, Tatjana in Valnea Čibic, Cernjavska, Mariza in Nataša Daneu, Prašelj, Regent, Rupel, Starc.

INKA

Končna lestvica
1. Koper
2. Merkur
3. Sloga
4. Bor
5. Breg in Kontovel.

Nagrajevanje ekip, ki so se udeležile turnirja v ženski odbojki

Nagrajevanje ekip, ki so se udeležile turnirja v ženski odbojki

PRAZNIK ŽIVLJENJA

Na Bazovici so počili strelji... Strelji, ki bi morali za vselej streči upor in upornost malega naroda, strelji, ki bi morali biti ugnani v končno jazo raznorodovanja in političnega jantanja. Kolo zgodovine pa se je obrnilo ravno v nasprotno smer od tiste, ki jo je želel in pričakoval fašistični režim, ko je pred petdesetimi leti obročil na smrt štiri mlade slovenske fante, ki so bili krivi le, da so ljubili svoj narod in niso hoteli upogniti glave. S procesom, bedno farso, s katero se režim skušal dokazati svojo moč, in s čudariti z ekzemplarno odločnostjo, ter z usmrtitvijo štirih junakov je režim izrazil ravno nasprotni učinek: boka idealov in življenja, ki so jo prižgali Bidovec, Marušič, Miloš in Valenčič, ni ugasnila pač pa še vedno gori v srcih starejših, ki so to baklo ponesli v narodnostobodilni boj, in v srcih mladih, ki se pravkar obujajo k življenju in ki so s svojo množično prisotnostjo v nedeljo na bazoviški gmajni izpričali zvestobo tem idealom. Zato je bila nedeljska proslava v svoji svečanosti tudi praznik življenja v najširšem pomenu besede, dokaz življenjskosti naše narodnostne skupnosti in trdne volje, da se s sredstvi demokracije borimo za uveljavitev svojih pravic.

«Še nekaj dni prej smo bili skupaj...». Priletna ženska sedi v senci spomenika v krogu vrstnikov, ob kraškem kamnu, v katerem so vklesana imena štirih junakov, obuja spomine, solze ji stopajo v oči in ne more prikriti ganjenosti, bolečine, ki jo je ublažil čas, a ki še vedno sledi, ko se kot vsako leto ob koncu poletja vrača na bazoviško gmajno. Bolj daleč se za grmojem pozabijo otroci. Nasmejani so in skočijo, resna in žalostna glasba, ki se širi iz zvočnikov, ne moti njihove razposajenosti, slovesnost trenutka pa jim pronicava v srce, vedo, zakaj so s starši prišli

na to gmajno, vedo, zakaj se danes skrivajo za brinom, zakaj ne močijo nog v morje in ne rinejo po peščinem prahu. Reporter radovedno prislutnje njihovega sčebetu in ujam »fajšisti so bili...». Spraved se pomika počasi, čestitice je zasedeno v vsej širini. Snemalne kamere brnjajo, od časa do časa slišiš, kako zaskrtno fotografirski aparat. Ne samo aparat zaskrtno, ki je prišel v Bazovico po službeni dolžnosti, pač pa aparat amaterjev, ki hočejo ujeti v svoj objektiv svečanost trenutka, hočejo ohraniti spomin na množico, ki je samozavestno korakala od vasi do gmajne, ki se je strnila okoli spomenika, simbola trpljenja in boja proti mračnjastu in nasilju. Prišli so iz mesta in iz okoljskih vasi, iz Gorice in iz Benečije, prišli so iz matične domovine, prišle so uradne delegacije, predstavniki oblasti in navadni ljudje; prišli so, stari in mladi, možje in žene, prišli so, da bi prisluhnili predsedniku deželnega sveta Colliju in dr. Dorčetu Sardoču, umetnikom Stalnega slovenskega gledališča in zborom, a prišli so predvsem, da bi s svojo prisotnostjo izpričali zvestobo idealom, za katere so padli Bidovec, Marušič, Miloš in Valenčič, da bi izpričali življenjskost naše narodnostne skupnosti, da bi poudarili in podkrepiли odločno zahteva naše skupnosti po vseh prakcih, ki so jih izpričali v katerih politiki in načelnem se dober del nas Slovencev spoznava, prišli so tudi Italijani, a njihov glas je bil pretih, ni segel daleč.

«Vstala Primorska...» besede magično odjeknejo prek gmajne, vzdudijo prav tako močeno glasno. Svečanost je konec, ljudje se začno počasi razhajati, medtem ko sonce tope za obronki Krasa. Vsak odhaja že spet v svojo vsakdanjost, a v srcu vseh »štirje junaki bodo vedno živelj.» (vt)

Rdeče, plave in bele zastave so ponosno zaplapolale na bazoviški gmajni

NOVA GORICA SLAVI SVOJ OBČINSKI PRAZNIK V SPOMIN NA 9. SEPTEMBER 1943

PRIMORSKA SE JE ODELA V SLOVENSKE ZASTAVE

Primorsko ljudstvo je tedaj dokazalo, da pozna pot in da ve za svoj cilj

Na dan 8. septembra 1943 je Italija objavila kapitulacijo vseh svojih oboroženih sil. Po več kot dveletni trdi in neizprosni osvobodilni vojni je bila kapitulacija Italije za našo NOB trenutek velike zmage. Prvi od treh tujih zasužnjevalcev, ki so 21. aprila 1941 razkosali slovensko ozemlje, kar ga je bilo v okviru kraljevine Jugoslavije, je kapituliral, os Rim - Berlin pa je razpadla. To je bil uspeh strateškega pomena, ki ga je dosegla protifasistična koalicija, toda v nemalini meri je bil to tudi posledica vstaje jugoslovanskih narodov in njihovega osvobodilnega boja, zlasti v pokrajinah, ki jih je zasedla italijanska vojska, ter v Slovenskem primorju in Istri.

Bil je to čas sprve svobode kot se danes pravi na Primorskem. Osvobodeno je bilo vse Slovensko primorje razen Gorice, Trsta in Boveca ter železniških tujranjih Ljubljana - Postojna - Trst, Podbrdo - Gorica - Trst, Gorica - Videm in Videm - Humin - Trbič, ki jih je še pred italijansko kapitulacijo zasedla nemška vojska.

Izredna enotnost primorskega ljudstva in njegova privrženost osvobodilnim ciljem sta imela svoj odraz v vseljenski vstaji, ki je zaleda in razglašala vse Slovensko primorje in Istro. Na tako široki politični podlagi pa je vodstvo osvobodilnega gibanja, da bi poudarilo tudi mednarodni pomen vstaje kot borbenega plebiscita prebivalstva za priključitev k novi Jugoslaviji in hkrati zagotovilo osnove za ohranitev doseženih pridobitev narodnoosvobodilnega boja v primeru hitrega zloma nemškega okupatorja v Italiji, oziroma izkrcanja zavezniških sil v Istri, ustanovilo Narodnoosvobodilni svet za primorsko Slovenijo. Ta organ vseljenske vstaje so ustanovili 11. septembra 1943 v šoli na Vogrskem, eda bi pod vodstvom izvršnega odbora Osvobodilne fronte prevzel odgovornost za urejevanje vseh vprašanih narodnoosvobodilnega boja primorskega ljudstva in za utrjevanje njegove narodne oblasti.

Mobilizacija

Narodnoosvobodilni svet je ob svoji ustanovitvi imel 21 članov, čez deset dni pa se je po navodilih izvršnega odbora OF razširil še s sedmimi člani. Njegov predsednik je postal dr. Joža Vilfan, ki ga je kasneje zamenjal pisatelj France Bevk, star borec za pravice primorskega ljudstva, ki se je pravkar vrnil iz italijanskih zaporov, tajnik pa je bil dr. Aleš Bebler - Primož. Med člani sveta je bil tudi predstavnik italijanske manjšine.

Med najpomembnejšimi odloki, ki jih je izdal Narodnoosvobodilni svet za primorsko Slovenijo, je vsekakor odlok o mobilizaciji od 11. septembra 1943, s katerim je — podobno kot izvršni odbor OF za vso Slovenijo — odredil obvezno mobilizacijo v narodnoosvobodilno vojsko vseh za orožje sposobnih moških od 18. do 45. leta starosti. Dolžni je, da lahko žene in dekleta prostovoljno vstopajo v NOV. Spričo splošne pripravljenosti primorskega ljudstva, da sodeluje v oboroženem boju za osvoboditev domovine, je na podlagi tega odloka v nekaj dneh nastalo po vsej Primorski več kot 30 novih prilizanskih bataljonov. Osvobodeno slovensko primorje in slovenski Istri je takoj po kapitulaciji Italije obsegala osem okrožij: Tolmin, Idrija, Brda, Gorica, Kras, Brkini - slovenska Istra, Pivka in Trst, ki so imeli 47 rajonov. Razen teh je bilo nekaj sto terenskih odbojev OF.

Po določilih odloka o volitvah občinskih narodnoosvobodilnih odborov so jeseni 1943 izvolili več kot 70 občinskih narodnoosvobodilnih odborov, ki so se teritorialno ujemali z občinski preditalijansko okupacijo leta 1918. Do začetka sovražnikove ofenzive so uspešno izvolili samo v osrednjem delu Primorske, v okrožjih Gorica in Ajdovščina, kjer je bilo središče svobodnega ozemlja.

Ze 15. septembra je Narodnoosvobodilni svet izdal odlok o ustanovitvi okrožnih narodnoosvobodilnih odborov kot drugostopenjskih organov ljudske oblasti in pokrajinsko razdelil na devet okrožij. Okrožne narodnoosvobodilne odbore so utegnili ustanoviti v petih okrožjih. Zato so v drugih okrožjih oblasti in upravne zadeve še naprej opravljali okrožni odbor OF.

Narodnoosvobodilni svet za primorsko Slovenijo je sprejel največ odlokov na svojih sejah 21. in 22. septembra 1943. Njegovo zakonodajno dejavnost pa je prekinila sovražnikova ofenziva, ki se je začela čez nekaj dni.

Vrhovni plenem OF je na svojem 12. rednem zasedanju 16. septembra 1943 sprejel sklep o priključitvi Slovenskega primorja k združenji Sloveniji.

1. Vrhovni plenem Osvobodilne fronte slovenskega naroda izpolnjuje temeljno, iz naravnih in zgodovinskih pravic izhajajoče zahtev slovenskega naroda ter proglasi priključitev Slovenskega primorja k svobodni in združeni Sloveniji v svobodni in demokratični Jugoslaviji.

Oba, nadvse pomembna sklepa sta bila potrjena na zgodovinskem drugem zasedanju AVNOJ (Protifasistični svet narodne osvoboditve Jugoslavije) v zgodnjih jutranjih urah 30. novembra 1943 v Jajcu, ki je ob navdušenem aplavzu soglasno sklenil, da se tisti deli slovenskega in hrvatskega ozemlja, ki so bili prej pod Italijo, priključijo k Sloveniji in Hrvatski.

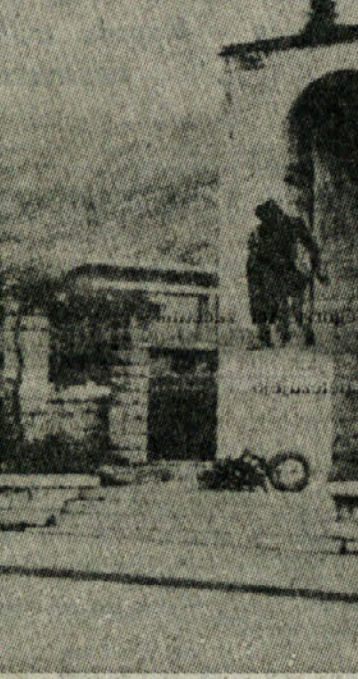
Vrhovni plenem OF je izdal še odlok o organizaciji javne uprave na primorskem ozemlju, s katerim je Narodnoosvobodilnemu svetu poveril javno upravo v Slovenskem primorju. Hkrati je ta predel svobodnega ozemlja vzel iz pristojnosti upravne komisije za osvobodeno slovensko ozemlje in v svojo sestavo pritegnil celotno predsedstvo Narodnoosvobodilnega sveta, primorskim Slovencem pa postal poseben pozdrav.

V Vipavski dolini, ki je postala središče osvobodjenega ozemlja v Slovenskem primorju, sta se oba bataljona Primorskega odreda tako okrepila s prostovoljci in mobilizirali, da so iz vsakega ustanovili poseben odred in sicer Južnoprimorski in Severnoprimorski odred. Bataljona sta se razvila v odreda med boji na gorjski fronti. Manjši partizanski odredki so nastali tudi po drugih krajih Vipavske doline.

Na Krasu je takoj po kapitulaciji Italije nastalo okrog jedra partizanov iz tankajskih kurirskih postaj nekaj partizanskih čet. Iz treh čet se je razvil Kraški bataljon, iz katerega so se kasneje razvili trije.

Na območju Idrije je nastal Idrijski odred, ki je v drugi polovici septembra imel štiri bataljone, peti pa se je že tudi zbiral. Na Tolminskem je najprej nastal bataljon «Simon Koss», iz njega pa so se do začetka oktobra razvili trije bataljoni.

Na območju Idrije je nastal Idrijski odred, ki je v drugi polovici septembra imel štiri bataljone, peti pa se je že tudi zbiral. Na Tolminskem je najprej nastal bataljon «Simon Koss», iz njega pa so se do začetka oktobra razvili trije bataljoni.

Spomenik padlim v Novi Gorici

Še živahnější pa je bil razvoj enot NOV v Gorjskih Brdih, Beneški Sloveniji, Režiji in na Kobariškem. V Beneški Sloveniji so sredi septembra 1943 ustanovili bataljon «Andrej Manfreda», v Gorjskih Brdih pa tri bataljone, ki so se že sredi septembra združili v Zapadnoprimorski odred, ki je štel več kot tisoč borec.

V Vrtovinu v Vipavski dolini sta bila ustanovljena bataljona iz slovenskih in črnogorskih internirancev, ki so se vračali domov. Kot sad tedanjega političnega dejavnosti slovenskih in italijanskih komunistov med italijanskimi množicami, zlasti med proletariatom v Trstu in Tržiču, so v vseljenski vstaji nastale tudi prve italijanske partizanske enote. Na mestu je ugotovitev, da tako množične udarce Italijanov in partizane, kakršne je bil v Slovenskem primorju in Furlaniji, ni doživela nobena italijanska pokrajina zahodno od Tilmenta!

Tržaška brigada

Tržaška brigada je nastala predvsem iz italijanskih in slovenskih delavcev iz Trsta in Milje. En bataljon so ustanovili severozahodno od Trsta, drugega pri Dolini, tretjega, ki so ga sestavljali dotedanji vojniki italijanske kraljevske vojske, pa so poslali iz Snežniške brigade. Prek Dobrekova so prišli na območje črte južni rob Gorice - Miren - Sv. Mihael in so razvrščeni v tri bataljone sodelovali na gorjski fronti.

Precej italijanskih partizanov se je zbralo tudi na desnem bregu Soče, v Gorjskih Brdih, Beneški Sloveniji in Furlaniji. Sredi septembra 1943 so na Kolobarju v Brdih ustanovili bataljon «Garibaldi», ki je zelo tesno sodeloval z Zapadnoprimorskim odredom. Ob istem času so v Gremušnici pri Fojudi ustanovili bataljon «Priljub», ki se je nato približal Brlom. Kolobar so na Črnem vrhu v zahodnem delu Beneške Slovenije ustanovili bataljon «Pisancan», sredi oktobra pa se bataljona «Mazzini» in «Matteotti».

Italijanske partizanske enote so uživale vso pomoč slovenskega narodnoosvobodilnega gibanja na terenu, kjer so se porajale, se posebej pa so jim pomagala vodstva OF v Slovenskem primorju.

Ze drugi dan po kapitulaciji Italije so na Vogrskem ustanovili štab Primorske operative cone, ki pa v tako kratkem času seve-

da ni mogel organizirati niti voditi vseh tistih enot, ki so jih vsak dan ustanjal po vsem osvobodjenem ozemlju.

Tudi osrednje vodstvo osvobodilnega gibanja v Sloveniji se je zavedalo, a komaj ustanovljeni štab Primorske operative cone ne more biti kos položaju na obsevnem ozemlju okraj stare jugoslovanske - italijanske meje. Ker pa je hotelo, da bi se osvobodilni boj na Primorskem, Gorenjskem, zahodnem Koroskem in v Polhogorjskih Dolomiti tesneje povezal, je 18. septembra 1943 ustanovilo operativni štab glavnega štaba NOV in POS za zapadno Slovenijo (komandant Lado Ambrožič - Novljan, politkomisar Dušan Kveder - Tomaz) ter ga takoj poslalo na sedež štaba Primorske operative cone. Z njim je odšel tudi sekretar centralnega komiteja KPS Franc Leskošek - Luka, da bi lahko vse politične ukrepe sprejemali brez odlašanja.

Spričo velikega pomanjkanja preizkušene poveljniške kadra za veliko število novih enot pa je vodstvo osvobodilnega gibanja nenehno pošiljalo v Slovensko primorje poveljniški kader iz starih brigad. Nemški okupator se je ob kapitulaciji svojega italijanskega zaveznika zanašal v hudi zagati. Nemško vrhovno poveljstvo je že sredi septembra 1943 imelo območje med Ljubljano, Karlovcem, Reko, Puljem, Trstom, Vidmom in Trbižem za glavno nevarno območje, kamor je Tito prenesel težišče svojega vojskovanja.

Hitler je 19. septembra 1943 ukazal poveljniku skupine armad «B» generalfeldmaršalu Erwinu Rommlu, znanemu po zmagah v severni Afriki, da mora slovensko komunistično uporiško gibanje v Istri (v mislih je imel širši prostor) uničiti z brezobzirno trdoto. Tiste, ki bi se upirali, je

Precej načrtov Primorske operative cone in operativnega štaba pa je prekrizala huda nemška ofenziva, ki se je pričela 25. septembra zgodaj zjutraj. Tedaj so nemške enote, ki so imele nad sto tankov, več kot 30 oklepnih avtomobilov ter okrog 120 južnih in protitančinskih topov, začele osredotočeno prodirati na osvobodeno ozemlje ob močni podpori letal, ki so bombardirala in obstrlevala več naselij. Najhitreje je prodiral 1. SS tankovski-grenadirski polk, ki je do večera brez boja prodrl iz Sestljana pri Trstu do Branika in Potoč v Vipavski dolini. Druge enote so se morale spopadati s partizanskimi enotami; med temi je bil 21. tankovski-grenadirski polk, ki je prodiral iz Gorice čez Miren. Volčjo drago in Vogrsko ter se nato obrnil na sever, da bi obkolil glavno območje Gorice in Ajsevce vzhodno od Gorice.

Na še večji odpor je naletel 132. grenadirski polk, ki je od Solkana prodiral čez Sv. Gabriel in Kromberk v Trnovski gozd, njegov izvidniški oddelek pa čez Sv. goro in Britof proti Cepovanu. Na vzhodu je 901. šolski tankovski-grenadirski polk iz Idrije, ki jo je bil zasedel 23. septembra, prodiral čez Črni vrh nad Idrijo in Gol, iz Postojne pa čez Razdrto in Vipavo ter je že opoldne nadelal na precejšen odpor zlasti pri Črnem vrhu in pri Razdrtem. Po prihodu v Ajdovščino pa je njegovo levo krilo hitelo proti Štanjelu, da bi tam vzpostavilo stik z desnim krilom prve skupine, ki je prodirala z juga. Za tem polkom so se pomikale pehotne enote 71. pehotne divizije.

Tako je 2. SS tankovski korpus že prvi dan ofenzive ustvaril velik obroč na črti Komen - Štanjel - Ajdovščina - Črni vrh - Idrija - Trnovo - Ozeljan - Vogrsko - Dornberk - Komen, ki pa povsod še ni bil sklenjen.

V obroču so se znašle številne partizanske enote: Severnoprimorski bataljon iz tržičskih in tržičskih proletarcev na gorjski fronti, trije kraški bataljoni komaj ustanovljene Kosovelove brigade na Krasu, bataljona slovenskih in črnogorskih internirancev v Vipavski dolini, Gradnikova brigada pri Razdrtem, Idrijski odred v okolici Idrije in pokrajinsko vodstvo narodnoosvobodilnega gibanja v Stomažu pri Ajdovščini. Enote z gorjske fronte so se v glavnem umaknile v Trnovski gozd, kamor so se umikale tudi enote iz Vipavske doline in vodstvo osvobodilnega gibanja, medtem ko se enote z južnega dela gorjske fronte umaknile na Kras, Gradnikova brigada pa na Nanos.

Komandant skupine armad «B» generalfeldmaršal Rommel, ki je imel svoj sedež v Bellunu, je moral tako prvi kot drugi dan zvečer poročati Hitlerju, da mu ni uspelo uničiti nobene partizanske enote, ker da so se umaknile v gozdove, nemške enote pa zaradi številnih cestnih ovir in razstreljenih mostov l. počasi prodirajo.

Tretji dan ofenzive so nemške čete zožile obroč na črto Predmeja - Črni vrh - Col - Predmeja in ga preiskovale. Pri Kozjih starih pa bi bile skoraj trčile na pokrajinsko vodstvo narodnoosvobodilnega gibanja. Leto je namreč odšlo naprej proti Medvedjemu vrhu in dalje čez Hudo polje, kjer so se razdelili: politični del vodstva je odšel na Vojsčico na Vojskarski planoti nad Idrijo, operativni štab za zapadno Slovenijo pa v Cerkljo. Rommel je moral ponovno poročati Hitlerju, da pri čiščenju niso dosegli kakšnih posebnih uspehov.

Stab 2. SS tankovskega korpusa je že menil, da bo ofenzivo v osrednjem delu Primorske končal 28. septembra, a jo je moral podaljšati še za dva dni. Ko je u-

gotovil, da je Gradnikova brigada odšla na Nanos ali Hrušico, je tja poslal kar štiri polke, toda ti so skoraj dva dni brez uspeha prečesavali to območje. Ko je 30. septembra štab 44. grenadirske divizije, ki je vodil to operacijo, ponovno poslal na Nanos 132. grenadirski polk, se je ta spopadel z deli Gradnikove brigade, ki je utrpela precej mrtvih in pogrešanih.

Sovražnik ni v tej okoliščini dosegel zastavljenega cilja: uničiti osvobodilno gibanje, ki j urav v Slovenskem primorju doseglo takšen vrhunec kot nikjer drugje. V šestih dneh je nemška vojska sicer zasedla večje kraje na osvobodjenem ozemlju, ni pa mogla uničiti nobene partizanske enote niti iztrgati ozemlja iz rok narodnoosvobodilnega gibanja!

Sovražnik ni v tej okoliščini dosegel zastavljenega cilja: uničiti osvobodilno gibanje, ki j urav v Slovenskem primorju doseglo takšen vrhunec kot nikjer drugje. V šestih dneh je nemška vojska sicer zasedla večje kraje na osvobodjenem ozemlju, ni pa mogla uničiti nobene partizanske enote niti iztrgati ozemlja iz rok narodnoosvobodilnega gibanja!

Sovražnik ni v tej okoliščini dosegel zastavljenega cilja: uničiti osvobodilno gibanje, ki j urav v Slovenskem primorju doseglo takšen vrhunec kot nikjer drugje. V šestih dneh je nemška vojska sicer zasedla večje kraje na osvobodjenem ozemlju, ni pa mogla uničiti nobene partizanske enote niti iztrgati ozemlja iz rok narodnoosvobodilnega gibanja!

Sovražnik ni v tej okoliščini dosegel zastavljenega cilja: uničiti osvobodilno gibanje, ki j urav v Slovenskem primorju doseglo takšen vrhunec kot nikjer drugje. V šestih dneh je nemška vojska sicer zasedla večje kraje na osvobodjenem ozemlju, ni pa mogla uničiti nobene partizanske enote niti iztrgati ozemlja iz rok narodnoosvobodilnega gibanja!

Sovražnik ni v tej okoliščini dosegel zastavljenega cilja: uničiti osvobodilno gibanje, ki j urav v Slovenskem primorju doseglo takšen vrhunec kot nikjer drugje. V šestih dneh je nemška vojska sicer zasedla večje kraje na osvobodjenem ozemlju, ni pa mogla uničiti nobene partizanske enote niti iztrgati ozemlja iz rok narodnoosvobodilnega gibanja!

Sovražnik ni v tej okoliščini dosegel zastavljenega cilja: uničiti osvobodilno gibanje, ki j urav v Slovenskem primorju doseglo takšen vrhunec kot nikjer drugje. V šestih dneh je nemška vojska sicer zasedla večje kraje na osvobodjenem ozemlju, ni pa mogla uničiti nobene partizanske enote niti iztrgati ozemlja iz rok narodnoosvobodilnega gibanja!

Sovražnik ni v tej okoliščini dosegel zastavljenega cilja: uničiti osvobodilno gibanje, ki j urav v Slovenskem primorju doseglo takšen vrhunec kot nikjer drugje. V šestih dneh je nemška vojska sicer zasedla večje kraje na osvobodjenem ozemlju, ni pa mogla uničiti nobene partizanske enote niti iztrgati ozemlja iz rok narodnoosvobodilnega gibanja!

Sovražnik ni v tej okoliščini dosegel zastavljenega cilja: uničiti osvobodilno gibanje, ki j urav v Slovenskem primorju doseglo takšen vrhunec kot nikjer drugje. V šestih dneh je nemška vojska sicer zasedla večje kraje na osvobodjenem ozemlju, ni pa mogla uničiti nobene partizanske enote niti iztrgati ozemlja iz rok narodnoosvobodilnega gibanja!

Sovražnik ni v tej okoliščini dosegel zastavljenega cilja: uničiti osvobodilno gibanje, ki j urav v Slovenskem primorju doseglo takšen vrhunec kot nikjer drugje. V šestih dneh je nemška vojska sicer zasedla večje kraje na osvobodjenem ozemlju, ni pa mogla uničiti nobene partizanske enote niti iztrgati ozemlja iz rok narodnoosvobodilnega gibanja!

Sovražnik ni v tej okoliščini dosegel zastavljenega cilja: uničiti osvobodilno gibanje, ki j urav v Slovenskem primorju doseglo takšen vrhunec kot nikjer drugje. V šestih dneh je nemška vojska sicer zasedla večje kraje na osvobodjenem ozemlju, ni pa mogla uničiti nobene partizanske enote niti iztrgati ozemlja iz rok narodnoosvobodilnega gibanja!

Sovražnik ni v tej okoliščini dosegel zastavljenega cilja: uničiti osvobodilno gibanje, ki j urav v Slovenskem primorju doseglo takšen vrhunec kot nikjer drugje. V šestih dneh je nemška vojska sicer zasedla večje kraje na osvobodjenem ozemlju, ni pa mogla uničiti nobene partizanske enote niti iztrgati ozemlja iz rok narodnoosvobodilnega gibanja!

Sovražnik ni v tej okoliščini dosegel zastavljenega cilja: uničiti osvobodilno gibanje, ki j urav v Slovenskem primorju doseglo takšen vrhunec kot nikjer drugje. V šestih dneh je nemška vojska sicer zasedla večje kraje na osvobodjenem ozemlju, ni pa mogla uničiti nobene partizanske enote niti iztrgati ozemlja iz rok narodnoosvobodilnega gibanja!

Sovražnik ni v tej okoliščini dosegel zastavljenega cilja: uničiti osvobodilno gibanje, ki j urav v Slovenskem primorju doseglo takšen vrhunec kot nikjer drugje. V šestih dneh je nemška vojska sicer zasedla večje kraje na osvobodjenem ozemlju, ni pa mogla uničiti nobene partizanske enote niti iztrgati ozemlja iz rok narodnoosvobodilnega gibanja!

Sovražnik ni v tej okoliščini dosegel zastavljenega cilja: uničiti osvobodilno gibanje, ki j urav v Slovenskem primorju doseglo takšen vrhunec kot nikjer drugje. V šestih dneh je nemška vojska sicer zasedla večje kraje na osvobodjenem ozemlju, ni pa mogla uničiti nobene partizanske enote niti iztrgati ozemlja iz rok narodnoosvobodilnega gibanja!

Sovražnik ni v tej okoliščini dosegel zastavljenega cilja: uničiti osvobodilno gibanje, ki j urav v Slovenskem primorju doseglo takšen vrhunec kot nikjer drugje. V šestih dneh je nemška vojska sicer zasedla večje kraje na osvobodjenem ozemlju, ni pa mogla uničiti nobene partizanske enote niti iztrgati ozemlja iz rok narodnoosvobodilnega gibanja!

Sovražnik ni v tej okoliščini dosegel zastavljenega cilja: uničiti osvobodilno gibanje, ki j urav v Slovenskem primorju doseglo takšen vrhunec kot nikjer drugje. V šestih dneh je nemška vojska sicer zasedla večje kraje na osvobodjenem ozemlju, ni pa mogla uničiti nobene partizanske enote niti iztrgati ozemlja iz rok narodnoosvobodilnega gibanja!

Sovražnik ni v tej okoliščini dosegel zastavljenega cilja: uničiti osvobodilno gibanje, ki j urav v Slovenskem primorju doseglo takšen vrhunec kot nikjer drugje. V šestih dneh je nemška vojska sicer zasedla večje kraje na osvobodjenem ozemlju, ni pa mogla uničiti nobene partizanske enote niti iztrgati ozemlja iz rok narodnoosvobodilnega gibanja!

Sovražnik ni v tej okoliščini dosegel zastavljenega cilja: uničiti osvobodilno gibanje, ki j urav v Slovenskem primorju doseglo takšen vrhunec kot nikjer drugje. V šestih dneh je nemška vojska sicer zasedla večje kraje na osvobodjenem ozemlju, ni pa mogla uničiti nobene partizanske enote niti iztrgati ozemlja iz rok narodnoosvobodilnega gibanja!

Sovražnik ni v tej okoliščini dosegel zastavljenega cilja: uničiti osvobodilno gibanje, ki j urav v Slovenskem primorju doseglo takšen vrhunec kot nikjer drugje. V šestih dneh je nemška vojska sicer zasedla večje kraje na osvobodjenem ozemlju, ni pa mogla uničiti nobene partizanske enote niti iztrgati ozemlja iz rok narodnoosvobodilnega gibanja!

Sovražnik ni v tej okoliščini dosegel zastavljenega cilja: uničiti osvobodilno gibanje, ki j urav v Slovenskem primorju doseglo takšen vrhunec kot nikjer drugje. V šestih dneh je nemška vojska sicer zasedla večje kraje na osvobodjenem ozemlju, ni pa mogla uničiti nobene partizanske enote niti iztrgati ozemlja iz rok narodnoosvobodilnega gibanja!

gotovil, da je Gradnikova brigada odšla na Nanos ali Hrušico, je tja poslal kar štiri polke, toda ti so skoraj dva dni brez uspeha prečesavali to območje. Ko je 30. septembra štab 44. grenadirske divizije, ki je vodil to operacijo, ponovno poslal na Nanos 132. grenadirski polk, se je ta spopadel z deli Gradnikove brigade, ki je utrpela precej mrtvih in pogrešanih.

Sovražnik ni v tej okoliščini dosegel zastavljenega cilja: uničiti osvobodilno gibanje, ki j urav v Slovenskem primorju doseglo takšen vrhunec kot nikjer drugje. V šestih dneh je nemška vojska sicer zasedla večje kraje na osvobodjenem ozemlju, ni pa mogla uničiti nobene partizanske enote niti iztrgati ozemlja iz rok narodnoosvobodilnega gibanja!

Sovražnik ni v tej okoliščini dosegel zastavljenega cilja: uničiti osvobodilno gibanje, ki j urav v Slovenskem primorju doseglo takšen vrhunec kot nikjer drugje. V šestih dneh je nemška vojska sicer zasedla večje kraje na osvobodjenem ozemlju, ni pa mogla uničiti nobene partizanske enote niti iztrgati ozemlja iz rok narodnoosvobodilnega gibanja!

Sovražnik ni v tej okoliščini dosegel zastavljenega cilja: uničiti osvobodilno gibanje, ki j urav v Slovenskem primorju doseglo takšen vrhunec kot nikjer drugje. V šestih dneh je nemška vojska sicer zasedla večje kraje na osvobodjenem ozemlju, ni pa mogla uničiti nobene partizanske enote niti iztrgati ozemlja iz rok narodnoosvobodilnega gibanja!

Sovražnik ni v tej okoliščini dosegel zastavljenega cilja: uničiti osvobodilno gibanje, ki j urav v Slovenskem primorju doseglo takšen vrhunec kot nikjer drugje. V šestih dneh je nemška vojska sicer zasedla večje kraje na osvobodjenem ozemlju, ni pa mogla uničiti nobene partizanske enote niti iztrgati ozemlja iz rok narodnoosvobodilnega gibanja!

Sovražnik ni v tej okoliščini dosegel zastavljenega cilja: uničiti osvobodilno gibanje, ki j urav v Slovenskem primorju doseglo takšen vrhunec kot nikjer drugje. V šestih dneh je nemška vojska sicer zasedla večje kraje na osvobodjenem ozemlju, ni pa mogla uničiti nobene partizanske enote niti iztrgati ozemlja iz rok narodnoosvobodilnega gibanja!

Sovražnik ni v tej okoliščini dosegel zastavljenega cilja: uničiti osvobodilno gibanje, ki j urav v Slovenskem primorju doseglo takšen vrhunec kot nikjer drugje. V šestih dneh je nemška vojska sicer zasedla večje kraje na osvobodjenem ozemlju, ni pa mogla uničiti nobene partizanske enote niti iztrgati ozemlja iz rok narodnoosvobodilnega gibanja!

Sovražnik ni v tej okoliščini dosegel zastavljenega cilja: uničiti osvobodilno gibanje, ki j urav v Slovenskem primorju doseglo takšen vrhunec kot nikjer drugje. V šestih dneh je nemška vojska sicer zasedla večje kraje na osvobodjenem ozemlju, ni pa mogla uničiti nobene partizanske enote niti iztrgati ozemlja iz rok narodnoosvobodilnega gibanja!

Sovražnik ni v tej okoliščini dosegel zastavljenega cilja: uničiti osvobodilno gibanje, ki j urav v Slovenskem primorju doseglo takšen vrhunec kot nikjer drugje. V šestih dneh je nemška vojska sicer zasedla večje kraje na osvobodjenem ozemlju, ni pa mogla uničiti nobene partizanske enote niti iztrgati ozemlja iz rok narodnoosvobodilnega gibanja!

Sovražnik ni v tej okoliščini dosegel zastavljenega cilja: uničiti osvobodilno gibanje, ki j urav v Slovenskem primorju doseglo takšen vrhunec kot nikjer drugje. V šestih dneh je nemška vojska sicer zasedla večje kraje na osvobodjenem ozemlju, ni pa mogla uničiti nobene partizanske enote niti iztrgati ozemlja iz rok narodnoosvobodilnega gibanja!

Sovražnik ni v tej okoliščini dosegel zastavljenega cilja: uničiti osvobodilno gibanje, ki j urav v Slovenskem primorju doseglo takšen vrhunec kot nikjer drugje. V šestih dneh je nemška vojska sicer zasedla večje kraje na osvobodjenem ozemlju, ni pa mogla uničiti nobene partizanske enote niti iztrgati ozemlja iz rok narodnoosvobodilnega gibanja!

Sovražnik ni v tej okoliščini dosegel zastavljenega cilja: uničiti osvobodilno gibanje, ki j urav v Slovenskem primorju doseglo takšen vrhunec kot nikjer drugje. V šestih dneh je nemška vojska sicer zasedla večje kraje na osvobodjenem ozemlju, ni pa mogla uničiti nobene partizanske enote niti iztrgati ozemlja iz rok narodnoosvobodilnega gibanja!

Sovražnik ni v tej okoliščini dosegel zastavljenega cilja: uničiti osvobodilno gibanje, ki j urav v Slovenskem primorju doseglo takšen vrhunec kot nikjer drugje. V šestih dneh je nemška vojska sicer zasedla večje kraje na osvobodjenem ozemlju, ni pa mogla uničiti nobene partizanske enote niti iztrgati ozemlja iz rok narodnoosvobodilnega gibanja!

Sovražnik ni v tej okoliščini dosegel zastavljenega cilja: uničiti osvobodilno gibanje, ki j urav v Slovenskem primorju doseglo takšen vrhunec kot nikjer drugje. V šestih dneh je nemška vojska sicer zasedla večje kraje na osvobodjenem ozemlju, ni pa mogla uničiti nobene partizanske enote niti iztrgati ozemlja iz rok narodnoosvobodilnega gibanja!

Sovražnik ni v tej okoliščini dosegel zastavljenega cilja: uničiti osvobodilno gibanje, ki j urav v Slovenskem primorju doseglo takšen vrhunec kot nikjer drugje. V šestih dneh je nemška vojska sicer zasedla večje kraje na osvobodjenem ozemlju, ni pa mogla uničiti nobene partizanske enote niti iztrgati ozemlja iz rok narodnoosvobodilnega gibanja!

Sovražnik ni v tej okoliščini dosegel zastavljenega cilja: uničiti osvobodilno gibanje, ki j urav v Slovenskem primorju doseglo takšen vrhunec kot nikjer drugje. V šestih dneh je nemška vojska sicer zasedla večje kraje na osvobodjenem ozemlju, ni pa mogla uničiti nobene partizanske enote niti iztrgati ozemlja iz rok narodnoosvobodilnega gibanja!

Sovražnik ni v tej okoliščini dosegel zastavljenega cilja: uničiti osvobodilno gibanje, ki j urav v Slovenskem primorju doseglo takšen vrhunec kot nikjer drugje. V šestih dneh je nemška vojska sicer zasedla večje kraje na osvobodjenem ozemlju, ni pa mogla uničiti nobene partizanske enote niti iztrgati ozemlja iz rok narodnoosvobodilnega gibanja!

Sovražnik ni v tej okoliščini dosegel zastavljenega cilja: uničiti osvobodilno gibanje, ki j urav v Slovenskem primorju doseglo takšen vrhunec kot nikjer drugje. V šestih dneh je nemška vojska sicer zasedla večje kraje na osvobodjenem ozemlju, ni pa mogla uničiti nobene partizanske enote niti iztrgati ozemlja iz rok narodnoosvobodilnega gibanja!

Sovražnik ni v tej okoliščini dosegel zastavljenega cilja: uničiti osvobodilno gibanje, ki j urav v Slovenskem primorju doseglo takšen vrhunec kot nikjer drugje. V šestih dneh je nemška vojska sicer zasedla večje kraje na osvobodjenem ozemlju, ni pa mogla uničiti nobene partizanske enote niti iztrgati ozemlja iz rok narodnoosvobodilnega gibanja!

Sovražnik ni v tej okoliščini dosegel zastavljenega cilja: uničiti osvobodilno gibanje, ki j urav v Slovenskem primorju doseglo takšen vrhunec kot nikjer drugje. V šestih dneh je nemška vojska sicer zasedla večje kraje na osvobodjenem ozemlju, ni pa mogla uničiti nobene partizanske enote niti iztrgati ozemlja iz rok narodnoosvobodilnega gibanja!

Sovražnik ni v tej okoliščini dosegel zastavljenega cilja: uničiti osvobodilno gibanje, ki j urav v Slovenskem

NOGOMET

RAZOČARANJE MILANSKIH NAVIJAČEV

Later in Milan izločena - Mestni derbi državnemu prvaku Spal prijetno presenetil - Videmčanom ni uspel podvig

V nedeljo se je končal izločilni del italijanskega nogometnega pokala. Juventus, Avellino, Spal, Fiorentina, Bologna, Lazio in Torino so zmagovali v posameznih skupinah in se bodo v finalnem delu skupno z lanskim pokalnim zmagovalcem Romo potegovali za letošnji naslov.

JUTRI V TRSTU (20.30)

Triestina - Rijeka

Jutri bo v Trstu na stadionu «Pino Grezara» zanimiva prijateljska tekma med Triestino in jugoslovanskim prvotimom Rijeko.

IZIDI

Table with 2 columns: Team names and scores. Includes SKUPINA 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 and final results for various matches.

«PRIJATELJSKO SREČANJE»

Triestina-Udinese en zadetek in štirje poskodovani igralci

Udinese - Triestina 1:0 (0:0)

UDINESE: Pazzagli, Leonarduzzi, Miani, Billia (v 22. min. p. Fellet), Sgarbosa, Tesser (v 14. min. p. Bilardi), in 40. min. d.p. Koetting), Bencina, Pin, Pradella (v 41. min. d.p. Miano), Vriz, Vaghergi, Borin.

TOTOCALCIO

Table with 2 columns: Team names and predicted scores for various matches.

KVOTE

Table with 2 columns: Match numbers and odds.

V ITALIJANSKEM POKALU

Verzi konona zmagaja

AOSTA - Fabrizio Verza je končni zmagovalac kolesarske dirke po Dolini Aoste za amaterje.

KOLESTARSTVO

DIABA PO DOLINI AOSTA

AOSTA - Fabrizio Verza je končni zmagovalac kolesarske dirke po Dolini Aoste za amaterje. Vodstvo je prevzel že v prvi etapi in ga ohranil vse do konca.

HOKEJ NA LEDU

IZIDA Olimpija 5:4

AURONZO - V nedeljo je italijanska reprezentanca tesno premagala v prijateljskem srečanju ljubljansko Olimpijo 5:4 (2:0, 2:2, 1:2).

PRVENSTVO ZDA

J. McEnroe premagal Šveda Björna Borga

Švedski as zagresil več napak - 20.000 gledalcev

FLUSHING MEADOW (NEW YORK) - Borgu je spodletelo. S tem turnirjem je švedski igralec Björn izgubil priložnost, da bi dobil «Veliki Slam» in se tako uvrstil v teniško zgodovino kot najboljši igralec vseh časov.

ATLETIKA

NA TROBOJU V NOVI GORICI

Prepričljiva zmagaja ČSSR

Zmagala je v ženski in moški konkurenci - «Plave» za pet točk pred Švico - Med moškimi Jugoslavija in Švica z enakim številom točk - Vrsta novih rekordov

Kot je bilo pričakovano, sta reprezentanci ČSSR (moška in ženska) zmagali na atletskem troboju v Novi Gorici, na katerem sta nastopili še reprezentanci Švice in Jugoslavije.

ATLETIKA

NA TROBOJU V NOVI GORICI

Prepričljiva zmagaja ČSSR

Zmagala je v ženski in moški konkurenci - «Plave» za pet točk pred Švico - Med moškimi Jugoslavija in Švica z enakim številom točk - Vrsta novih rekordov

Kot je bilo pričakovano, sta reprezentanci ČSSR (moška in ženska) zmagali na atletskem troboju v Novi Gorici, na katerem sta nastopili še reprezentanci Švice in Jugoslavije.

ATLETIKA

NA TROBOJU V NOVI GORICI

Prepričljiva zmagaja ČSSR

Zmagala je v ženski in moški konkurenci - «Plave» za pet točk pred Švico - Med moškimi Jugoslavija in Švica z enakim številom točk - Vrsta novih rekordov

Kot je bilo pričakovano, sta reprezentanci ČSSR (moška in ženska) zmagali na atletskem troboju v Novi Gorici, na katerem sta nastopili še reprezentanci Švice in Jugoslavije.

ATLETIKA

NA TROBOJU V NOVI GORICI

Prepričljiva zmagaja ČSSR

Zmagala je v ženski in moški konkurenci - «Plave» za pet točk pred Švico - Med moškimi Jugoslavija in Švica z enakim številom točk - Vrsta novih rekordov

Kot je bilo pričakovano, sta reprezentanci ČSSR (moška in ženska) zmagali na atletskem troboju v Novi Gorici, na katerem sta nastopili še reprezentanci Švice in Jugoslavije.

ATLETIKA

NA TROBOJU V NOVI GORICI

Prepričljiva zmagaja ČSSR

Zmagala je v ženski in moški konkurenci - «Plave» za pet točk pred Švico - Med moškimi Jugoslavija in Švica z enakim številom točk - Vrsta novih rekordov

Kot je bilo pričakovano, sta reprezentanci ČSSR (moška in ženska) zmagali na atletskem troboju v Novi Gorici, na katerem sta nastopili še reprezentanci Švice in Jugoslavije.

ATLETIKA

NA TROBOJU V NOVI GORICI

Prepričljiva zmagaja ČSSR

Zmagala je v ženski in moški konkurenci - «Plave» za pet točk pred Švico - Med moškimi Jugoslavija in Švica z enakim številom točk - Vrsta novih rekordov

KOLESTARSTVO NA SP V BESANCONU

Poprečen nastop «azzurrov»

V zadnjem dnevu so si sicer priborili še dve bronasti odličji, skupni obračun pa je komajda sprejemljiv

BESANCON - V nedeljo se je v Besanconu zaključilo svetovno kolesarsko prvenstvo v dirkališnih disciplinah, ki italijanski reprezentanci ni prineslo veliko zadoščeni. Končni obračun je ena srebrna kolajna z Mantovanijem in dve bronasti v tandemu z Rossijem in Bonomorejem ter Vicinijem v vožnji za motorji.

AVTOMOBILIZEM

White prvi v Silverstonu

SILVERSTONE - Na avtomobilski dirki formule 3 v Silverstonu je zmagal Južnoafričan White na avtomobilu march toyota.

Lancil svetovni naslov

VALLELUNGA - Na šesturni dirki v Vallelungi je Lancia osvojila svetovni naslov avtomobilskih znmk.

KOŠARKA

Haywood odličan

BENETKE - V prijateljskem košarkarskem srečanju je Carrera iz Benetk premagala rimsko moštvo Acque Fabia z 92:81.

Tokrat je odlično zaigral Američan Haywood, ki je v bornih 15 minutah igre, ko je bil na igrišču, dosegel 17 točk in polovil veliko število odbitih žog. Della Fiori je dosegel 25 točk, medtem ko je Dalipagič zbral 13 pik.

NOGOMET

Danes prva polfinalna tekma med Primorjem in Primorcem

Srečanje bo ob 20.30 na Proseku - Veliko zanimanje za letošnji turnir

S tokrat Aurisina - Primorje se je v soboto zvečer na Proseku končal izločilni del turnirja Racetovega memorijala, ki ga že tretje leto organizira ŠD Primorje. Prestanovno torej še 4 tekme. Danes bosta v prvi polfinalni tekmi stopila na igrišče Primorje in Primorac, 11. 9. finale za 3. mesto, 13. 9. finale za 1. mesto.

SPORED

Danes prva polfinalna tekma Primorac - Primorje (20.30) Jutri druga polfinalna tekma Vesna - Zarja (20.30)

11. 9. počitke, 12. 9. finale za 3. mesto, 13. 9. finale za 1. mesto

iz A skupine Primorac in Zarja (izločena sta bila Breg in Gaja) ter iz B skupine Vesna in Primorje (izločena sta bila Kras in Aurisina). Turnir je pokazal dobre napade in seveda nekoliko slabše obrambe. V dvanajstih tekmah so dosegli skupno 29 golov (samo 8 v A skupini, kar 21 v B skupini). Vesna je od samih nastopajočih ekip dala največ golov, osem, sledita Kras in Primorje s šestimi zadetki. Najuspešnejša strelca sta dosegla 4 goli Candotti (Vesna) in F. Kralj (Primorac); s tremi zadetki jima sledi Ljubo Milič (Kras), ki pa ju ne more več dohiteti, saj je bila njegova ekipa že izločena. Povedali, bi se, da je padel tudi en avtor.

Na turnirju je bilo sojenje poprečno, saj so bili sodniki isti, ki jih že leta srečujemo na prvenstvenih tekmah. Večasih so nekateri igralci nekoliko pretiravali, čeprav ni bilo hujših izgredov. Kljub temu so morali sodniki z opominom in izključitvami večkrat pomiriti nogometaše. Zabeležili smo 13 opominov in pet izključitev: Lovriha, Ciguj, Klun (vsi Breg), Dana (Zarja) in G. Husu (Primorje), ki so pravilnik turnirja ne smejo več igrati na letošnjem memorijalu.

Najbolj korpetni ekipi sta bili Gaja in Primorac, ki nista prejeli nobenega opomina.

SAH

TURNIR V SESLANJU

Tudi dva Sežanca v vodstvu

Na tobo so se na sedežu letoviškega občinskega sveta nadaljeval tretji študijski italijansko-jugoslovanski košarkarski seminar, ki se pričel že v soboto.

Najprej je predaval reški profesionalni mladinski trener Milijko Rapajić na temo «Priprava in razvoj mladinske košarke v Hrvaški». Rapajić je na zelo poučen način razložil metode, ki jih uporablja pri treningih in izbiri najboljših mladih košarkarjev.

Nato je bil na vrsti zvezni inštruktor italijanske košarke zvezi Videmčan Giorgio Gorliu, ki je govoril o dvojnem sojenju. Med tem predavanjem je bilo prisotnih tudi več tržaskih sodnikov, ki so želeli svoje znanje izpopolniti. Debatna, ki je sledila, je bila pestra; skoraj vsakdo je namreč postavil kakšno vprašanje ali izrazil osebno mnenje.

REZULTATI

MOŠKI

1. Prouzová 61,00 m. 2. Bartonová (ČSSR) 58,18 m. 3. Anderes (Švi.) 47,14 m. 4. Stojković (Jug.) 45,22 m. 5. Gozo (Jug.) 44,18 m. 6. Itan (Švi.) 43,54 m.

ŽENSKO

1. Wildova (ČSSR) 57'83. 2. Kaufmann (Švi.) 59'49. 3. Puhalo (Jug.) 59'73. 4. Slavina (ČSSR) 1'00'32. 5. Šavle (Jug.) 1'01'80. 6. Baumann (Švi.) 1'02'05

200 m

1. Werthmüller (Švi.) 23'93. 2. Ištvanović (Jug.) 24'03. 3. Sokolová (ČSSR) 24'29. 4. Seliskar (Jug.) 24'32. 5. Keller (Švi.) 24'34. 6. Šoborová (ČSSR) 24'69.

400 m ovire

1. Wildova (ČSSR) 57'83. 2. Kaufmann (Švi.) 59'49. 3. Puhalo (Jug.) 59'73. 4. Slavina (ČSSR) 1'00'32. 5. Šavle (Jug.) 1'01'80. 6. Baumann (Švi.) 1'02'05

800 m

1. Gisle (Švi.) 20'87. 2. Muster (Švi.) 21'19. 3. Lommicky (ČSSR) 21'54. 4. Tomko (ČSSR) 21'78. 5. Nikolić (Jug.) 21'79. 6. Humar (Jug.) 21'89.

1500 m

1. Životić (Jug.) 1'49"1. 2. Gyalin (Švi.) 1'49"2. 3. Jan (Jug.) 1'49"7. 4. Bičian (ČSSR) 1'49"7. 5. Dlouhy (ČSSR) 1'50"2. 6. Schönenberger (Švi.) 1'50"3.

3000 m

1. Meier (Švi.) 186 cm. 2. Benedić (ČSSR) 181 cm. 3. Geržov (ČSSR) 178 cm. 4. Škodnická (ČSSR) 178 cm. 5. Prezelj (Jug.) 178 cm. 6. Pura (Švi.) 165 cm.

Stafeta 4x400 m

1. Jugoslavija 3'37"32. 2. Švica 3'37"90. 3. Češkoslovaška 3'43"05.

KRASNODAR RORA ZA NAŠE ČITATELJE

PANTELIĆ... NAJBOLJŠI STRELEC

Po štirih prvenstvenih kolih prve jugoslovanske nogometne lige sta možni že dve ugotovitvi: prvi, Crvena zvezda je na vrhu lestvice brez izgubljene točke in je zato glavni favorit, da ohrani naslov prvaka; drugi: novinec v ligi, moštvo Zagreba je še brez ostoje točke s katastrofalno razliko v golih (4:16) in je že sedaj največji kandidat, da zapusti skupino najboljših.

semnajsterico vključil tudi tri no gometase, ki igrajo na tujem (Bujan, Slijmo in Jonanović), Marsikdo se s tem tudi ne strinja, sicer pa pustimo Miljanica, da sam odloča o svojih izbirah. On dobro ve, kaj dela.

IZIDI 4. KOLA

Table with 2 columns: Team names and scores. Includes Vojvodina - Olimpija 0:1, C. zvezda - Rijeka 2:1, Radnički - Zagreb 4:0, Sloboda - Partizan 2:1, Borac - Beograd 2:3, Vardar - Sarajevo 3:1, Željezničar - Hajduk 1:1, Dinamo - Budućnost 2:0, Velež - Napredak 3:1.

LESTVICA

Table with 2 columns: Team names and points. Includes Crvena zvezda 8, Radnički 7, Olimpija, Sloboda 6, Rijeka, Dinamo, Vardar, Napredak 5, Velež, Hajduk 4, Sarajevo, Budućnost, Beograd 3, Partizan, Željezničar, Borac, Zagreb, Sloboda, Rijeka - Radnički.

MEMORIAL ŽARKO RACE

ATLETIKA

DVOBOJ ITALIA - FINSKA

Lahka zmagaja «azzurrov»

PALERMO - V atletskem dvoboju je moška reprezentanca brez težav premagala Finsko z 237 proti 195.

Na tem dvoboju v glavnem niso dosegli tehnično dobrih rezultatov, če izvzamemo čas Pietra Mennea na 100 m (10"23).

NOGOMET

2. ZVEZNA NOGOMETNA LIGA

Table with 2 columns: Team names and scores. Includes Spartak - Svoboda 1:1, Leotar - Osijek 0:0, Jedinstvo - AIK 0:0, Iskra - Vrbas 3:0, Čelik - Bosna 1:0, Proleter - Rudar 1:0, Dinamo - Jedinstvo 1:0, Maribor - GOŠK - Jug 5:2.

LESTVICA

Table with 2 columns: Team names and points. Includes Dinamo 7, Maribor, Iskra 6; Čelik 5; Leotar, Svoboda, AIK, Osijek, Proleter, Rudar, Vrbas 4; Jedinstvo, GOŠK - Jug 3; Spartak 2; Bosna 1.

PRIHODNJE KOLO (14. 9.)

GOŠK - Spartak, Jedinstvo - Maribor, Rudar - Dinamo, Bosna - Proleter, Vrbas - Čelik, AIK - Iskra, Osijek - Jedinstvo, Svoboda - Leotar.

TRETI ITALIJANSKO-JUGOSLOVANSKI KOŠARKARSKI ŠTUDIJ

MILJSKA PRIREDITEV ZELO DOBRO USPELA

V miljski reprezentanci tudi vrsta naših igralcev

Popoldne pa so bili v miljski občinski telovadnici finalni obeh turnirjev v košarki, na katerih so lahko nastopili košarkarji in košarkarice letnika 1963 in mlajši.

V moški konkurenci je zmagala reprezentanca Trsta, v ženski pa selekcija Milj. V moški reprezentanci Milj je igralo kar 7 slovenskih košarkarjev: Lokar, Švara, Vassallo, Danev, Emil, Vremec in Rauber. Vsi so bili zelo pozitivni in in so dobro igrali, najbolj pa se je izkazal Robert Danev.

ZENSKI TURNIR

Finala za 3. mesto: Reka - Pulj 77:48. Finala za 1. mesto: Milje - Trst 60:59.

KONČNA LESTVICA

1. Milje, 2. Trst, 3. Reka, 4. Pulj

MOŠKI TURNIR

Finala za 3. mesto: Milje - Pulj 60:43. Finala za 1. mesto: Trst - Reka 89:78.

KONČNA LESTVICA

1. Trst, 2. Rijeka, 3. Milje, 4. Pulj

Za konec lahko rečemo, da so tako seminar kot pa turnirja uspešna. Upajmo, da bo takih mednarodnih srečanj v prihodnosti še mnogo, saj so ti kot nalašč za spoznavanje, navezovanje prijateljskih stikov in izpopolnjevanje v košarkarskem znanju.

AVTOMOBILIZEM

Warwick zmagal v Monzi

MONZA - Anglež Derek Warwick je zmagal v nedeljo v Monzi na avtomobilski dirki veljavni za formulo 2.

Delovanje ZSSDI

ZSSDI obvešča, da bo jutri, 10. septembra, ob 18. uri v Križu (Riccetrario) seja komisije za namizni tenis.

ZSSDI obvešča, da bo danes, 9. septembra, ob 21. uri na sedeži ŠD Primorac v Trebčah seja komisije za nogomet.

Posnetek s teka na 1.500 m, v katerem je zmagal Jugoslovian Dragan Zdravković

V ŽARIŠČIH NAPETOSTI - Piše Pavel Stranj

ANTISIONIZEM NI ANTISEMITIZEM

15. maja 1948 je bil petek. Tistega dne, opolnoči, je zapadel angleški mandat nad Palestino. Judje, ki so nameravali ustanoviti izraelsko državo bi najraje proglasili svojo neodvisnost točno ob 24., a po judovski tradiciji se sobota začne, ko v petek zatone sonce in taka ceremonija bi bila nezdružna za pravoverni pojmovanje sobotnega počitka. Zato so izraelski voditelji začeli ceremonijo približno ob petih popoldne, da so jo lahko končali pred zatonom. V trenutku, ko je Ben Gurionbral proglas in se mu je približal sodelavec z listkom v roki, se je kolo zgodovine občutno obrnilo.

Listek je bil telegram predsednika ZDA, ki je že priznaval novo državo. Naslednjega dne je sledil napad šestih arabskih držav, ki so štele skoro stokrat več prebivalcev, kot je bilo Judov v Palestini, a njih premoč je bila le navidezna. Po enem letu bojevo, so bila podpisana premirja s sosednjimi državami in ko so časopisi na veliko tiskali naslove z besedo «MIR» so bili v resnici postavljeni temelji za desetletja nasilja, vojna in nemira.

Uresničitev judovske države je imela dve posledici: razbitje palestinskega naroda, ki se je razpršil po begunskih taboriščih v sosednjih državah in razbitje arabskega sveta, v katerega se je izraelska država zabila kot klin z nedvomno vlogo postojanke Zahoda. V širšem smislu je nastanek Izraela pomenil tudi, da je morala Anglija na tem območju priznati vodilno vlogo ZDA.

Judje imajo pravico do svoje domovine, kot vsak narod; a nimajo pravice zanikati drugim narodom isto pravico. Palestinci zahtevajo, da lahko živijo na svoji zemlji, prepričani so, da bi v enakopravnosti lahko živeli v Palestini oboji, Palestinci in Judje, a Judje, hočejo Palestino samo zase. Zato zanikajo Palestincem vsako pravico začeti s pravico do obstoja. Kaj je res nemogoče, da bi lahko živeli Judje in Palestinci skupaj v miru? Izraelski voditelji so o tem prepričani in na vsak dvom o tem reagirajo histerično. Zadnji primer take reakcije je prišel po izjavi evropskih voditeljev v Benetkah o pravici

NAGRAJENA DELA NA VISOKI KVALITETNI STOPNJI

S PODELITVIJO «ZLATIH LEVOV» SE JE KONČAL BENEŠKI FESTIVAL

Nagrajeni filmi so «Gloria» režiserja Cassavatesa, «Atlantic city» režiserja Louisa Malleja, «Megalexandros» Grka Anghelopulosa in «Ajondék ez a nap» režiserja Gocharja

(Poseben dopis)

BENETKE — Glavni dogodek zadnjega dne filmskega festivala v Benetkah je bila podelitev «zlatih levov». Po desetletni odsotnosti so se torej spet pojavili levji, ki so brez posebnega vika in krika omedleli pred nekaterimi filmi in s tem obredno utrdili ugled, ki si ga je manifestacija s težavo pridobila. Eno samo presenečenje: pričakovanim trem «levom» se je pridružil še četrti, saj so v sektorju «Cinema 80s» nagradili ex aequo filma «Gloria» režiserja Johna Cassavatesa in «Atlantic city» režiserja Louisa Malleja. Preostala dva «leva» so v sektorjih «Officina veneziana» in «Opera prima» podelili filmoma «Megalexandros», režiserja T. Anghelopulosa in pa «Ajondék ez a nap», režiserja P. Gocharja. Sklep žirije, o katerem se da, kot za vse sklepe na svetu, prav otono diskutirati, ni ustvaril pravega občutka: dejansko so namreč vsi nagrajeni filmi na zelo visokem nivoju.

Pa preidimo k filmom, ki smo jih gledali v zadnjih dneh tega festivala. Najpomembnejše delo, pa ne samo zaradi prejete nagrade, je brez dvomov «Megalexandros» (Aleksander Veliki), grškega režiserja Thodorasa Anghelopulosa. Gre za precej zapleten film filozofsko-političnega značaja, ki obravnava tematiko oblasti in revolucije pri kralju junaka in ljudskega voditelja, ki si je nadel ime Aleksander Veliki — zgodovinska osebnost, ki je postala za Grke mit in projekcija ljudske želje po mesijanskem in osvobodilnem voditelju. Med štirimi urami projekcije filma sledimo nastanku, uveljavitvi in krizi ljudske oblasti v mali komuni, ki je nastala sredi samotnih hribov. Aleksandrov konec — ljudstvo ga ubije in požre, konca postane trinog — pomeni tudi konec komune, ki jo tuje oborožene sile uničijo, ker nima več svoje voditelja. Toda nekemu uspe zbežati: to je mladi Aleksandros, ki je bil ljubljenc socialističnega učitelja. Odšel je od ostrih in od gora mesto, kot povedo zadnje besede filma. Dogajanje, ki se odvija v začetku tega stoletja, je prežeto z ideološkimi in političnimi prvinami, z vrsto zaskrbljujočih vprašanj, ki vzbujajo nenehna razmišljanja o sedanjosti. Vse skupaj pa je podano v obliki, ki spominja na grško tragedijo in obenem ima tudi značilnosti melodrame, ki jo bogatijo izredno lepi in «čisti» posnetki. Med drugimi filmi, ki smo jih videli, bi omenili tudi «Kontrakt» (Popolna), poljskega režiserja Krzysztofa Zanussija. Z močjo vsiljenega nasilja in analitičnega opazovanja, ki sta mu značilna, podaja Zanussi v filmu neumljen in realistični presek določenih aspektov poljske družbe. Kot da bi šlo za študij pod mikroskopom obdela Zanussi srednjeveški razred in ga povsem razgleda s tem, da odkrije njegove lažne plati in moralno revščino, ki mu je značilna. Mimo ekspresivnih vrednot — predvsem čisti in enostavni stil — ima film pomen kot dokumentarec, ki nam približa, vsaj posredno, sedanjo poljsko stvarnost. Enostaven in bistven je tudi film «C'est la vie» (To je življenje) francoskega režiserja Paula Vecchiolija. Film so snemali v samih treh dneh, s skromnimi sredstvi in pomeni iskanje novih poti v kinematografiji. Ni toliko pomemben zaradi svoje tematike — kriza ženske v sodobni družini — ampak bolj zaradi izredno poenostavljene oblike ekspresivne zaradbe.

Bolj tradicionalen pa je film «The human factors» (Človeški faktor), ki ga je režiserja Britanijci snemali v američan Otto Preminger. V nežni ljubzenski zgodbi med belcem in temnopolno žensko, ki se srečata v okviru špijonažne dejavnosti v Južni Africi, najde Preminger veliko prostora, da poudari družbene in človeške pomanjivosti, ki so značilne za razizem in kruti špijonažni svet. Na dostojni ravni so tudi drugi

Z orožjem v roki

V Zvezi republik Nemčiji so v polnem teku priprave na skorajne politične volitve, ki bodo morale odločiti o tem ali bo oblast in s tem kanclersko mesto ostalo v rokah Schmidtovej socialdemokratov ali pa če bo prešlo v roke demokristijanom in bi v tem primeru kancler postal bavarski biskop Franz Josef Strauss. Nekdo pa si je med tem omislil način, kako izkoristiti rivalstvo med obema ter je izdelal ploščo, na kateri so posneti nekateri govori, ki sta jih (parlamentu imela oba nasprotnika. Ka, da gre še kar dobro v denar. (AP)

SAUDSKA ARABIJA GROZI Z ZMANJŠANJEM PROIZVODNJE NAFTE

Kmalu zasedanje držav izvoznic petroleja

Po mnenju saudskega ministra Jamanija je svetovno tržišče prenasničeno z nafto

TEHERAN — Ministri za finance, petrolej in zunanje zadeve držav izvoznic petroleja (OPEC) se bodo zbrali 15. in 16. septembra na Džurnaju. Na tem zasedanju bodo določili skupno dolgoročno strategijo, predvsem pa avtomatično mehanizem povziranja cen nafte in naftnih derivatov.

Angleški dnevnik «Financial Times» je pred dnevi objavil članek, kjer trdi, da bi zmanjšana proizvodnja v zadnjem trimesečju letosnjega leta zmanjšala proizvodnjo črnega zlata. To naj bi sporočil minister za petrolej Saudske Arabije Jamani angleškemu zunanjemu ministru Caringtonu. Sklep Jamanija je po mnenju londonskega dnevnika dokončen, ne glede na odločitve zasedanja ministrov za petrolej, finance in zunanje zadeve držav izvoznic petroleja. Govori se da bo Saudska Arabija v prihodnjem proizvajala 8,5 milijona sočkov petroleja dnevno namesto dosedanjih 9,5 milijona.

Pred kratkim je Ahmed Zaki Jamani izjavil, da bi zmanjšana proizvodnja nafte omogočila uravnoteženje cen vseh proizvajalcev pred zasedanjem državnih poglavarjev proizvajalcev petroleja v Bagdadu ob praznovanju 20. letnice te organizacije.

Jamani naj bi dodal, da bo njegova država zmanjšala proizvodnjo le če se bodo države OPEC obvezale prilagajati cen vsake tri mesece. Na odločitve Saudske Arabije pa ne vpliva, in morda tudi odločitve, vpliva dejstvo, da je svetovni trg prenasičen z nafto, ponudba torej presega povpraševanje, kar povzroča padec cene.

V intervjuju za agencijo ANSA je venezuelski minister za energijo in rudnike Humberto Calderon Berti potrdil njegov obisk v Italiji, kjer

PET LET PO «KONČANI» LIBANONSKI DRŽAVLJANSKI VOJNI

Libanonska kriza odraža konflikte bližnjega vzhoda in arabskega sveta

Desnica ustvarja «svoj Libanon» - Nihče noče stopiti v vlado, ki nima nobene oblasti

BEJRUT — Oba najuglednejša libanonska politika, predsednik republike Elias Sarkis in bivši premier Selim el Hos slika ta in uspel temnih barvah libanonsko bodočnost. Neki libanonski časninar je po njuni tiskovni konferenci napisal, da so si «črne misli» Sarkisa in Hosa tako podobne, «kot da bi si jih brala v misli». Tako pa ne mislita samo Sarkis in Hos, «črne misli» so skupne večini Libanoncev, saj ni imela država niti tedna pravega mira že pet let, odkar se je uradno «končala» državljanska vojna.

Selim el Hos je pred tremi meseci odstopil, a je takoj od predsednika republike zahteval, naj čim

prej reši vladno krizo, s katero se škodi Libanonu. Sarkis je povelil mandat za sestavo nove vlade Takiadinu Solhu, a ta ni uspel v svoji nalogi: «Danes se brani, da je »poskušal rešiti libanonsko krizo, a od »njega« so zahtevali, da reši »vse arabske krize v Libanonu». Solh je s tem le definiral, kar je vsem v Libanonu že leta znano, država je žerjavica, v katerem tilju vsi bližnjezhodni in širši arabski konflikti.

Ob vsem tem bivši premier Hos trdi, da »ne morejo rešiti bližnjezhodne krize». «Morda nam ne bi niti uspelo, zatrjuje Hos, da ločimo našo krizo od bližnjezhodne, kar dokazujejo vsi dosedanja propadli poskusi. Moramo pa stopiti na pot gradnje skupne hiše kot vemo in znamo, da zagotovimo Libanonu enotnost, bodočnost in arabsvo».

Hos je poznan kot pristaš teorije o »koekzistenci med libanonsko in bližnjezhodno krizo». Tako skupno življenje dveh kriz na ena. libanonskem ozemlju bo trajalo, dokler ne bodo rešili širšo bližnjezhodno krizo.

To odločno zavrača libanonska maronitska desnica, ki nasprotuje sožitju obeh kriz, ker je po njenem prav to krivo libanonske tragedije. Maroniti trdijo, da ne smejo Libanonci vzeti svoje bodočnosti s palestinskim ljudstvom ali s splošnim reševanjem bližnjezhodne krize, ker bodo potrebna leta za tako reševanje, »mi pa nismo voljni čakati« zatrjujejo desničarji.

S tega vidika falanga ustvarja »svoj Libanon». Potem ko je odpravila s svojimi desnimi, liberalnimi nasprotniki se počuti dovolj močno, da lahko vedri na libanonskem političnem »trgu. Kot vedno je desnica napadala predvsem do Palestincev. Predsednik Sarkis je pred dnevi izjavil, da se število Palestincev v Libanonu veča iz leta v leto in jih je sedaj že 700 tisoč.

Predsednik republike zatrjuje, da ne bi bila vlada sposobna, da razoroži najrazličnejše skupine, a še najmanj Palestince, dokler ne bodo imeli lastne države, pa čeprav bi imela sposobno in močno lastno armado. Medtem ko se število Palestincev veča in Izrael vse čedalje napada južni Libanon, desnica je govori o »svetjani in »palestinskem Libanonu».

Položaj je torej brezupen. Država nima niti formalne vlade in kot kaže se bo »brezvladje» nadaljevalo, saj v vlado, ki nima nobene oblasti, noče nihče vstopiti.

KOPER — V prostorih pokrajinskega muzeja v Koprju so odprli razstavo »Portreti družine Tarsijev, Gre za 13 portretov pomembnejših življenj dveh kriz na ena. libanonskem ozemlju bo trajalo, dokler ne bodo rešili širšo bližnjezhodno krizo.

To odločno zavrača libanonska maronitska desnica, ki nasprotuje sožitju obeh kriz, ker je po njenem prav to krivo libanonske tragedije. Maroniti trdijo, da ne smejo Libanonci vzeti svoje bodočnosti s palestinskim ljudstvom ali s splošnim reševanjem bližnjezhodne krize, ker bodo potrebna leta za tako reševanje, »mi pa nismo voljni čakati« zatrjujejo desničarji.

S tega vidika falanga ustvarja »svoj Libanon». Potem ko je odpravila s svojimi desnimi, liberalnimi nasprotniki se počuti dovolj močno, da lahko vedri na libanonskem političnem »trgu. Kot vedno je desnica napadala predvsem do Palestincev. Predsednik Sarkis je pred dnevi izjavil, da se število Palestincev v Libanonu veča iz leta v leto in jih je sedaj že 700 tisoč.

Predsednik republike zatrjuje, da ne bi bila vlada sposobna, da razoroži najrazličnejše skupine, a še najmanj Palestince, dokler ne bodo imeli lastne države, pa čeprav bi imela sposobno in močno lastno armado. Medtem ko se število Palestincev veča in Izrael vse čedalje napada južni Libanon, desnica je govori o »svetjani in »palestinskem Libanonu».

Položaj je torej brezupen. Država nima niti formalne vlade in kot kaže se bo »brezvladje» nadaljevalo, saj v vlado, ki nima nobene oblasti, noče nihče vstopiti.

NEW DELHI — Z objavo sklepa tega dokumenta se je večerj v indijskem glavnem mestu končalo zasedanje šefov vlad azijskih držav članic britanske skupnosti narodov. V njem članice Commonwealtha podarjajo svoje nasprotovanje uporabi sile pri urejanju mednarodnih problemov in v zaskrbljenosti ugotavljajo, skaltitev položaja v Aziji zaradi vietnamske invazije Kampučije in sovjetskega posega v Afganistanu.

DUŠAN ŽELJEZNOV IV.

DIVJALI SO MED VOJNO PO PRIMORSKI

67. Nemški policijski stotnik Günther Neubert

Preiskovalec: S kakšnimi metodami je Nemčija skušala povečati svoj življenjski prostor?
Neubert: Danes vem, da je Nemčija skušala samo z vojno ta cilj doseči.

Preiskovalec: Kakih metod se je Nemčija posluževala za uničenje osvobodilnih gibanj v zasedenih deželah?
Neubert: Ne morem navesti posameznih metod, katerih se je Nemčija posluževala za uničenje osvobodilnega gibanja v zasedenih deželah. Vem pa za posamezne primere v Sloveniji, ko so bile uničene posamezne vasi in prebivalstvo izseljeno.

Preiskovalec: Kdo je bil izvršilni organ za takšne ukrepe?
Neubert: V pokrajinah, ki so spadale k rajhu, je bila policija izvršni organ, s tem mislim Stajersko in Gorenjsko. Kdo pa je bil izvršilni organ v ostalih pokrajinah Slovenije, mi ni znano.

PREISKOVALEC: Kaj ste storili proti požiganju vasi in proti izseljevanju civilnega prebivalstva?

Neubert: V nobenem primeru nisem dal nikoli povelja za požig vasi ali izselitev civilnega prebivalstva. To mi je znano samo v enem primeru, Mošnjice pri Radovljici, kar pa se je zgodilo še pred preselitvijo 11. Cete tja. Stalno sem odkrito nastopal proti takim metodam in izdajal vedno ukrepe na območju mojega zapovedniškega kroga, da onemogočim kakršnekol izpade. Zato so mi iz vodilnega štaba v Ljubljani stalno dajali pouk in končno sem bil zaslisan. Istočasno sem spet naselil kmete v Mošnjice, kljub psihizi Hitlerjevega povelja ob atentatu na Hitlerja ob koncu julija 1944, ki se je malo poprej pripetil. Od kmetrov v Mošnjah se še spominjam imen Zupan in Knafelj, ki lahko pričajo in pritrjujejo temu dejstvu.

Preiskovalec: Kaj vam je znanega o požigu vasi Mošnjice pri Radovljici?
Neubert: Znano mi je, da so kmetje umorili nekega kmeta iz vasi in da so temu z nemško strani sledile te mere.

PRED OBLIČJEM PRAVICE

Obtoženi stotnik varnostne policije Günther Neubert je stopil pred sodnike vojaškega sodišča IV. armade četrtega dne javne obravnave, v ponedeljek, 14. julija 1947. Predsednik: Tovariši starejši vodnik, privedite obtoženega Neuberta Güntherja. (Straža privede obtoženca). Obtoženi Neubert, pristopite k sodišču. Ste prejeli nemški prevod obtožnice?
Neubert: Da.
Predsednik: Ste ga prebrali?

Neubert: Da. Predsednik: Ste obtožnico razumeli?

Neubert: Da, sem razumel.
Predsednik: Ali se čutite krivega?
Neubert: Ne, ne čutim se krivega.
Predsednik: Obtoženi Neubert, povejte nam, odkod ste prišli za komandanta bataljona v Kranj?
Na kakšni službeni dolžnosti ste bili prej?
Neubert: Bil sem poveljnik kompanije in sem prišel v Kranj iz Francije.
Predsednik: Na čigavo zahtevo?
Neubert: Najbrže na povelje državnega vodje SS. Bil sem podrejen višjemu voditelju SS v Ljubljani.
Predsednik: Povejte nam, kakšne funkcije ste imeli v Kranju in katerih operacij ste se s svojim bataljonom udeležili?
Neubert: Prišel sem v Kranj s transportom in sem bil potem z mojimi enotami na različnih točkah.
Predsednik: Katero so bile te točke?
Neubert: To je bil Kamnik s štabom bataljona in IV. kompanijo. Prva kompanija je bila v Krašnji - Glogovci in Obzoltu, druga v Litiji, tretja v Špitaliču in četrt, kot sem že rekel, v Kamniku.
Predsednik: Dobro. Katerih akcij ste se vi s temi podrejenimi enotami udeležili?
Neubert: Natančno sem povedal že v teku zaslišanja.
Predsednik: In to ponovite, ker želimo slišati.
Neubert: Prva naloga je bila ta, da transport Nachschuba v Kočevje izvršimo.
Predsednik: Dalje.
Neubert: Potem sem imel nalogo izvidništva na pro-

storu Vač, izvidnice na Menini planini proti Špitaliču, od tam da gremo v Ljubno z motornimi vozili.

Predsednik: V kakšnem času je to približno bilo, ko ste šli v Ljubno.
Neubert: Ne morem se točno spomniti datuma.
Predsednik: Dobro. Kolikor se spomnite.
Neubert: To je bilo maja ali junija.
Predsednik: Leta? 1944.
Predsednik: Nadaljnje akcije?
Neubert: Potem proti Gornjemu gradu, potem na Sedlo na Crno, potem zopet mimo Kamnika v Moravce in nazaj v Kamnik.
Predsednik: Dobro, kdaj ste približno prišli spet nazaj v Kamnik?
Neubert: To je bilo tri ali štiri dni kasneje.
Predsednik: Dobro. Kakšne akcije ste storili še s to vašo enoto?
Neubert: Pripominjam, da ni bila cela enota, ampak samo deli enote. Ostalo je bilo razdeljeno na posamezna oporišča.
Predsednik: Počakajte malo. Potem nam pa povejte akcije teh vaših posameznih čet, vsaj v kratkem.
Neubert: Tega ne morem navesti, ker je Ljubljana direktno izdajala povelja za ta posamezna oporišča.
Predsednik: Naštejte ne oporišča, ampak nekatere akcije, ki so jih izvršile vam neposredno podrejene enote.
Neubert: To sem že med zaslišanjem navedel. To je bila akcija proti Vačam.
Predsednik: To smo že čuli.

Režiser Gauber Rocha je večerj ostro protestiral proti sklepu beneške žirije (Telefoto AP)